

Richtlijnen voor het milieueffectrapport Peilbesluit Veerse Meer

12 april 2006

Richtlijnen voor het milieueffectrapport Peilbesluit Veerse Meer

12 april 2006

Vastgesteld door de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat,
overeenkomstig het bepaalde in artikel 7.15 van de Wet milieubeheer.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Hoofdpunten voor het MER	6
3.	Achtergronden en besluitvorming	7
3.1	Probleemstelling en doel	7
3.2	Beleidskader en besluitvorming	8
4.	Voorgenomen activiteiten en alternatieven	9
5.	Milieuaspecten	10
5.1	Water	10
5.2	Natuur	10
5.3	Overige effecten	10
5.3.1.	Landbouw	10
5.3.2.	Recreatie	11
5.3.3.	Bebouwing en infrastructuur	11
6.	Afstemming MER en KKBA	12
7.	Overige onderdelen van het MER	14
7.1	Vergelijking van alternatieven	14
7.2	Leemten in kennis en informatie	14
7.3	Evaluatieprogramma	14
7.4	Vorm en presentatie	14
7.5	Samenvatting van het MER	15
Bijlagen		16
1.	Lijst met gebruikte afkortingen	17
2.	Nota van Antwoord	18

1. Inleiding

Rijkswaterstaat Zeeland en de Provincie Zeeland willen maatregelen nemen om de ecologische en recreatieve mogelijkheden van het Veerse Meer beter te benutten; met name wordt gedacht aan een peilverandering. Bij de huidige verlaging van het waterpeil in de winter vallen oevers en platen droog; dat veroorzaakt stankhinder en tast het bodem- en plantenleven in deze zone aan. Ook is het Veerse Meer in de winter minder aantrekkelijk voor de recreatievaart door de geringe vaardiepte en de beperkte bereikbaarheid van jachthavens en aanlegvoorzieningen.

Voor een peilverandering van meer dan 16 cm geldt de verplichting tot het doorlopen van de procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.). Bevoegd gezag is de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat.

De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in o.a. de Staatscourant en de Provinciale Zeeuwse Courant van 11 januari 2006. De startnotitie heeft ter inzage gelegen van 12 januari 2006 tot en met 22 februari 2006. Op 6 februari 2006 heeft een hoorzitting plaatsgevonden.

Op de startnotitie MER/Peilbesluit Veerse Meer zijn in totaal 28 verschillende schriftelijke en mondelinge reacties binnengekomen, ingediend door 36 personen en organisaties.

Bij brief van 22 december 2005 is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER). De Commissie voor de m.e.r. heeft op 21 maart 2006 haar advies voor richtlijnen voor een MER ten behoeve van het Peilbesluit Veerse Meer uitgebracht.

Het ministerie van LNV en het ministerie van VROM zijn in hun rol als wettelijk adviseur bij de m.e.r. per brief van 22 december 2005 op de hoogte gebracht van de m.e.r. peilbesluit Veerse Meer. Het ministerie van LNV heeft per brief van 21 februari 2006 advies uitgebracht (bijlage 2, nr. 22). Het ministerie van VROM heeft te kennen gegeven geen gebruik te willen maken van de adviesbevoegdheid.

Deze richtlijnen zijn mede op basis van de inspraakreacties, het advies van het ministerie van LNV en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage opgesteld. Als bijlage bij deze richtlijnen is een zogeheten *Nota van Antwoord* opgenomen, waarin is aangegeven hoe de inspraakreacties in de besluitvorming zijn meegewogen. Het MER en het ontwerp-peilbesluit Veerse Meer zullen naar verwachting in het voorjaar van 2007 ter inzage worden gelegd. Inspraak is dan opnieuw mogelijk.

2. Hoofdpunten voor het MER

Het bevoegd gezag beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- Een concrete en goed onderbouwde doelstelling. Daarbij dient betrokken te worden wat mogelijk ten aanzien van dat doel al bereikt is met de ingebruikname van de Katse Heule.
- Effecten van het voornemen op de waterkwaliteit, voor de landbouw en recreatie. Specifiek is aandacht vereist over:
 - bodemfauna van (nu) in de winter droogvallende platen en effecten van deze veranderingen op vogels;
 - veranderingen in zoutbezwaar (kwel) in binnendijkse en buitendijkse gronden (zowel in zomer als winter).

Tenslotte moet het MER een toegankelijke samenvatting bevatten voor de publieke discussie met daarin een duidelijke beschrijving van de belangrijkste punten voor de bestuurlijke besluitvorming.

3. Achtergronden en besluitvorming

3.1 Probleemstelling en doel

In de startnotitie is de problematiek met betrekking tot het Veerse Meer beschreven in § 1.1. Om de problemen (eutrofiëring, stank, sterfte bodemdieren, beperkt recreatief gebruik in de winter) op te lossen zijn twee trajecten ingeslagen. De nadelen van eutrofiëring worden grotendeels opgelost door betere wateruitwisseling met de Oosterschelde. Dit traject is uitgewerkt door het realiseren van de Katse Heule. Daarnaast wordt nu ingezet op het verhogen van het winterpeil (de achtergrond voor de huidige m.e.r.-procedure).

Het MER moet duidelijk maken in hoeverre de problemen mogelijk al (deels) zijn opgelost, en wat de extra bijdrage van de mogelijke peilverhoging is. Belangrijke punten daarbij zijn:

- in hoeverre is het noodzakelijk dat ook in de winter de wateruitwisseling (bij hoger peil) verbeterd moet worden. Ga daarbij vooral in op de hoge gehalten van nutriënten in de winter en de invloed van de wateruitwisseling op de lange termijn nutriëntenbalans;
- *in hoeverre is er nog een probleem met afstervende zeesla.* Maak daarbij helder welke platen en oevers in de winter droogvallen, waar eventuele stankhinder door rottende zeesla optreedt, en of de problematiek in de afgelopen tien jaar constant is geweest;
- hoe draagt de peilverhoging bij aan het doorzicht van het water (zowel in de zomer als de winter) en wat betekent een mogelijk beter doorzicht voor de ecologische toestand van het meer.

Uit de startnotitie kan als doelstelling worden opgetekend het volledig benutten van de ecologische en recreatieve potenties van het Veerse Meer met aansluiting bij de functies van het gebied. In het MER dient de doelstelling concreter ingevuld en onderbouwd te worden. De in de startnotitie hier direct aan gekoppelde noodzakelijke wijziging van het peilbeheer (het eventueel verhogen van het winterpeil) kan daarbij niet als doel gekenmerkt worden, wel als mogelijk middel om een doel te bereiken.

Het verdient aanbeveling om in de doelstelling tevens op te nemen "het leveren van een bijdrage aan de doelstellingen volgens uit de Kaderrichtlijn Water (KRW)". Mochten de KRW-doelen vóór afronding van het MER niet bekend zijn, dan kan uitgegaan worden van het in de startnotitie geformuleerde "zoveel mogelijk rekening houden met de KRW".

3.2 Beleidskader en besluitvorming

De startnotitie geeft in hoofdstuk 2 (§ 2.2 t/m 2.5) een beschrijving van relevante visies, wet- en regelgeving en het vigerende beleid. Destilleer hieruit randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) voor het voornemen. Vul deze in het MER aan met de eisen die voortvloeien uit de Europese zwemwaterrichtlijn. Deze is recent aangescherpt hetgeen consequenties heeft voor de zwemwaterfuncties.

De verwachting is dat – in het kader van de KRW - in 2006 de referenties, maatlatten en doelen voor het Veerse Meer (aangeduid als sterk veranderd waterlichaam) worden vastgesteld. Neem deze in het MER op en geef daarbij aan welke methode gebruikt is om de waarden te bepalen. Ga tevens in op de watertoets en mogelijke consequenties voortvloeiend uit het NBW.

Beschrijf de implicaties van de gebiedsbescherming op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de soortbescherming op grond van de Flora- en Faunawet en hun consequenties voor de ontwikkeling van alternatieven. Het feit dat het Veerse Meer is aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn noodzaakt tot het doorlopen van de zogenaamde passende beoordeling. Recente jurisprudentie wijst er overigens nadrukkelijk op dat niet volstaan kan worden met hieraan in het MER inhoudelijk voldoende aandacht te besteden. Het besluit zal te zijner tijd expliciet in moeten gaan op de resultaten van deze passende beoordeling en de daaruit voortvloeiende consequenties voor de inhoud van het besluit.

De aanwijzing van het Veerse Meer in het kader van de Vogelrichtlijn en (op korte termijn) voor de Habitatrichtlijn is onder andere gebeurd op basis van het belang voor een aantal (vogel)soorten. Het is niet duidelijk of deze gunstige situatie voor vogels nog actueel is, of dat er verslechtering is opgetreden waardoor verbeteren van de ecologische toestand noodzakelijk is. Ook kan het zijn dat de verbetering van de toestand voor een deel van de soorten nuttig is, of voor soorten of habitats die momenteel belangrijker worden gevonden dan ten tijde van de aanmelding. Door het "verbeteren" van de ecologische toestand kan dit negatieve effecten hebben voor soorten waarvoor het meer is aangewezen. Er zal dan bij het ministerie van LNV nagegaan moeten worden of het mogelijk is de aanmelding bij de Europese Unie (met de nodige onderbouwing) aan te passen. In het MER dient dan aandacht besteed te worden aan de situatie met een verbeterde (maar zilttere) waterkwaliteit (als gevolg van ingebruikname van de Katse Heule) én aan de situatie met mogelijke hogere winterpeilen (en diensengevolge afname van areaal aan foerageer- en rustgebied).

Geef in het MER aan dat het wordt opgesteld voor een besluit van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat over het peilbesluit in het Veerse Meer. Geef ook aan volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

4. Voorgenomen activiteiten en alternatieven

In de startnotitie zijn naast het nulalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) drie peilalternatieven geformuleerd. Naar de mening van het bevoegd gezag kan hiermee het spectrum aan mogelijkheden voldoende in beeld gebracht worden.

Ga bij de verschillende alternatieven ook in op de verschillen in ontwikkeling van de oesterpopulatie voor zover die een nadelige invloed kan hebben op de recreatie. Het is denkbaar dat een wisselend peil de ontwikkelingsmogelijkheden van oesters in periodiek droogvallende delen beperkt.

5. Milieuaspecten

In de startnotitie is in hoofdstuk 5 een korte maar heldere aanzet gegeven voor de aspecten die in het MER aan de orde dienen te komen, en op welke vlakken effectbeschrijvingen dienen in te gaan. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op die onderwerpen, die vragen om een nadere precisering of aanvulling.

5.1 Water

Met de in gebruik name van de Katse Heule is de waterkwaliteit reeds in belangrijke mate veranderd. Geef, naast de in de startnotitie genoemde aspecten, aan de hand van verschillen in waterkwaliteit (zoutgehalte, nutriëntengehalte en zuurstofgehalte) aan in welke mate wijziging van het peilbesluit de kwaliteit verder verbetert. Naast effecten op het grondwater heeft een wijziging van het peilbesluit gevolgen voor de boezemfunctie van het Veerse Meer. Geef voor de binnendijkse gronden de hoogteligging, de afwateringsmogelijkheden (vrij verval of bemaling), de grondwaterstanden bij zomer- en winterpeil (en peilalternatieven), de streefpeilen van de polders, en de invloeden van deze peilen op de grondwaterstand, zoetwaterbel en verziltingsproblemen. Geef in het MER aan wat bij een hoger winterpeil onder extreme weersomstandigheden de mogelijkheden voor afwatering van de aangrenzende (landbouw-)gronden zijn.

5.2 Natuur

Aandachtspunten:

- wat is het effect op vogels (zowel uit Veerse Meer als omliggende VHR-gebieden zoals Oosterschelde) die in de winter op drooggevallen platen foerageren;
- wat is het effect op bodemdieren op de nu droogvallende platen als die permanent onder water komen;
- welke vogels (en andere organismen zoals vissen) profiteren van 'verbeteringen' in het watersysteem (minder eutroof, helderder);
- wat is het gevolg van de peilverhoging op de ontwikkeling van de Japanse Oester in het Veerse Meer, en wat is de invloed van die oesters op recreatie en voedselvoorziening van vogels (ga vooral in op oesterontwikkeling op de dan niet meer droogvallende platen).

5.3 Overige effecten

5.3.1. Landbouw

Het MER moet duidelijk onderscheid maken tussen effecten op het binnendijs en buitendijs (landbouw-)gebied:

-
- *Binnendijks*: Hierbij moet minimaal ingegaan worden op de grondwaterstand en de problemen met zoute kwel. In de startnotitie wordt regelmatig gesuggereerd dat een verhoging van het winterpeil gevolgen heeft voor de waterstand binnendijks, zonder dat dat duidelijk aangetoond wordt. In de startnotitie (blz. 16) wordt bijvoorbeeld gesteld dat grondwaterstanden in de binnendijkse gronden dalen, terwijl die grotendeels bepaald worden door de onderbemaling en het peilbeheer door het Waterschap.
 - *Buitendijks*: Aangegeven dient te worden wat het effect is van winterpeilverhoging op de buitendijkse landbouwgronden. Ga daarbij in op de voor de landbouw negatieve effecten, maar ook op mogelijke positieve ontwikkelingsmogelijkheden (kweek zilte groenten, Zagers (*Nereis virens*) e.d.).

5.3.2. Recreatie

In de inspraakreactie van de gemeente Veere (nr. 7, bijlage 2) wordt aandacht gevraagd voor de eventuele gevolgen van een vast hoog winterpeil op buitendijkse recreatieve terreinen, zoals bungalowparken en het terrein van het Scout-Centrum Zeeland te Veere.

5.3.3. Bebouwing en infrastructuur

In inspraakreacties (nr. 7 en 23; bijlage 2) wordt aangegeven dat bij onderhoudswerkzaamheden aan steigers, kademuren en oevers nu gebruik wordt gemaakt van het lage winterpeil in het Veerse Meer. Het verdient aanbeveling aan te geven of er constructies aangepast moeten worden bij een hoog winterpeil (en de eventuele kosten daarvan dienen bij de KKBA – zie ook hoofdstuk 6 meegenomen te worden).

6. Afstemming MER en KKBA

MER en kentallen-kosten-baten-analyse (KKBA) leveren verschillende vormen van nuttige informatie aan het beleid aan. MER geeft informatie over fysieke effecten. In een KKBA worden de effecten van ingrepen (waaronder milieueffecten) gemonetariseerd. In het verleden is gebleken dat beide methoden verschillen in aanpak en probleemstelling. Deze verschillen leiden tot verwarring en daarmee tot sub optimaal gebruik van informatie. In de notitie 'Aansluiting en afstemming MKBA/OEI en m.e.r.' geeft het Ministerie van Verkeer en Waterstaat aanbevelingen over hoe inhoudelijk en procesmatig de afstemming verbeterd kan worden. Het bevoegd gezag gaat er van uit dat deze aanbevelingen leidraad zijn voor de onderhavige studies. In onderstaande punten wordt ingegaan op de specifieke situatie in dit project.

Omgevingsscenario's/autonome ontwikkeling

Een belangrijk effect zou de belemmering van de landbouw in met name het buitendijks gebied kunnen zijn. Om dit effect te kwantificeren zal vastgesteld moeten worden in hoeverre in de toekomst landbouwactiviteiten vanuit bedrijfseconomisch oogpunt aantrekkelijk zijn. Een beschrijving van verwachte landbouw en recreatieve activiteiten in de autonome situatie is daarom nodig.

Nulalternatief

Het nulalternatief in de optiek van de KBA is de meest waarschijnlijke ontwikkeling zonder uitvoering van het project. De betere doorstroming van het water die gerealiseerd is, zal naar verwachting het probleem deels oplossen. Uitgezocht moet worden of de effecten van de doorstroming al duidelijk zijn en of er nog meer 'minimale' ingrepen mogelijk zijn. Indien er andere minimale ingrepen zijn die het probleem beperken zouden die in het nulalternatief moeten komen.

Effecten

De belangrijkste effecten die moeten worden gekwantificeerd en zover mogelijk gemonetariseerd staan in de startnotitie beschreven. Het gaat om de volgende effecten:

- *natuureffecten*: De KBA kijkt naar de omvang van de nationale effecten. Met verplaatsing van natuur binnen Nederland worden verdelingseffecten beschouwd waar Nederland in zijn totaliteit niet armer of rijker van wordt. Ten behoeve van de KBA zal daarom de omvang van deze effecten bepaald moeten worden en met name in hoeverre ze lokaal of nationaal van karakter zijn. Daarnaast is het mogelijk dat voor de ene diersoort het effect positief is en voor een andere negatief. Positieve en negatieve effecten voor Nederland moeten in kaart worden gebracht. In hoeverre deze effecten zinvol gemonetariseerd kunnen worden valt te bezien. Men zou in ieder geval de effecten moeten kwantificeren;

-
- *landbouweffecten*: zoals eerder aangegeven moet worden onderscheid gemaakt worden tussen landbouwgebieden buiten de dijken en daarbinnen. Voor het buitendijkse gebied is de vraag wat de omvang van de landbouwactiviteiten is in de volgende jaren. Voor zowel binnendijs als buitendijs gebied zal de omvang van de schade moeten worden vastgesteld;
 - *recreatie*: de recreatie zou mogelijk in de winterperiode gebruik kunnen maken van een hoger winterpeil. De vraag is hier hoeveel animo hiervoor is en wat het oplevert. Daarbij moet bedacht worden dat activiteiten in het Veerse Meer met name concurreren met activiteiten elders in Nederland. Vastgesteld dient te worden in hoeverre een hogere winterstand van het water voor Nederland meerwaarde creëert;
 - *kosten waterbeheer*: de indruk bestaat dat een hogere stand van het water tot meer pompactiviteiten voor het waterschap zal leiden. De relevante kosten hiervan moeten worden meegenomen. Daarbij dient rekening gehouden te worden dat het hier waarschijnlijk om vervroegde vervanging van pompen zal gaan;
 - Daarnaast moeten *andere effecten* uit de startnotitie in zoverre ze relevant zijn, worden meegenomen.

Regionale en verdelingseffecten

De KBA kijkt over het algemeen naar nationale effecten. In dit geval betreft het een project dat vooral regionale effecten sorteert. Echter zolang er geld van de nationale overheden gevraagd wordt, is het niet meer dan logisch dat ook de nationale effecten hier bekeken worden. Daarnaast is het belangrijk aan te geven hoe de kosten en baten verdeeld worden. Aanbevolen wordt om (her)verdeling van effecten inzichtelijk te maken voor de belangrijkste actoren. Daarbij kan men denken aan de waterbeheerders, Rijkswaterstaat, rijksoverheid, recreatie en landbouw.

7. Overige onderdelen van het MER

7.1 Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

7.2 Leemten in kennis en informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in de verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de *leemten in kennis en informatie*;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit;
- welke gevoeligheidsanalyses in de KBA zijn uitgewerkt.

7.3 Evaluatieprogramma

De Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat zal bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

Het verdient aanbeveling, dat Rijkswaterstaat Zeeland en de provincie Zeeland in het MER vast de punten aangeven die uit dit MER als relevant voor evaluatie naar voren komen.

7.4 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en

kaarten. Voor de presentatie beveelt het bevoegd gezag verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen. De droogvallende platen en de buitendijkse (landbouw) gronden dienen met hoogteligging (in relatie tot het zomer- en winterpeil; en de peilalternatieven) op kaart te worden weergegeven;
- duidelijke weergaven/illustraties van de alternatieven.

7.5 Samenvatting van het MER

De samenvatting van het MER wordt vooral gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma;
- belangrijke leemten in kennis en informatie.

1. Lijst met gebruikte afkortingen

KBA	Kosten-Baten Analyse
KKBA	Kentallen Kosten-Baten Analyse
KRW	Kaderrichtlijn water
m.e.r.	milieueffectrapportageprocedure
MER	Milieueffectrapport
mma	meest milieuvriendelijke alternatief
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
OEI	Overzicht Effecten Infrastructuur
VHR	Vogel- en Habitatrichtlijn

2. Nota van Antwoord

Volgnummer: 1		Afzender: Administratiekantoor Lenshoek W.F.K. Lenshoek Marktveld 20 4481BH KLOETINGE
Kenmerk:		
Kernpunt(en) van de Inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Het bestaande peilbesluit behoeft geen verandering.		1 RWS en Provincie Zeeland willen een optimaal peil instellen gelet op het gebruik en alle functies van het Veerse Meer gebied. Geconstateerd is dat onderzoek naar optimalisatie vanuit het oogpunt van natuur en recreatie gewenst is, terwijl door de aanleg van het doorlaatmiddel "Katse Heule" een betere peilbeheersing mogelijk is. De komende tijd wordt een aantal peilalternatieven onderzocht. Één van de te onderzoeken alternatieven is de huidige situatie. Van alle peilalternatieven worden de voor- en nadelen in beeld gebracht waarna een afgewogen peilbesluit kan worden genomen. Conclusie: na het MER is meer inzicht en volgt de besluitvorming. Dan pas is bekend of het bestaande peil wordt aangepast.

Volgnummer: 2 Afzender: M. Janse Muidenweg 10 4471NM WOLPHAARTSDIJK Kenmerk:	
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 De startnotitie en m.e.r. procedure dienen objectief te zijn. Hierbij dienen alle belangen onderzocht en afgewogen te worden. Ook Rijkswaterstaat, de opdrachtgevers, de adviesorganen en de uitvoerders dienen onafhankelijk te zijn. Uit de nu voorliggende startnotitie blijkt het tegendeel, bijvoorbeeld: Er wordt uitgegaan van een vast hoog peil als streefbeeld in de Gebiedsvisie en het Regionaal Beheersplan Nat 2002, het streefbeeld voor de landbouw en de polderafwatering ontbreekt. <i>Eén van de betrokken partijen bij de studie is de stuurgroep Rondom het Veerse Meer.</i> Hoe kan deze stuurgroep een onafhankelijk advies geven nu zij de Gebiedsvisie ondersteunt? Het doorlaatmiddel is ontworpen op een vast waterpeil in het Veerse Meer van -0,1. Hoe kan Rijkswaterstaat dan een onafhankelijk onderzoek uitvoeren met geen vast peil als streefbeeld? De Provincie Zeeland ondersteunt het onderzoek naar de commerciële ontwikkelingsmogelijkheden op de hoger gelegen buitendijkse gronden. Hierbij worden <i>de lager gelegen buitendijkse gebieden</i> vermeden omdat bij een toekomstig vast peil teveel compenserende maatregelen nodig zijn. Hierbij wordt dus uitgegaan van een vast peil.	1 Milieueffectrapportage (m.e.r.) levert de informatie die nodig is om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluiten over plannen en projecten met grote milieugevolgen. Het idee waarop de milieueffectrapportage berust, is: zet eerst op een rij welke gevolgen een voorgesteld plan of project heeft voor het milieu, ga na welke alternatieven in aanmerking komen en milieuvriendelijk zijn, en neem pas daarna een besluit. De Commissie voor de milieueffectrapportage adviseert sinds 1987 de <i>beslissingsbevoegde overheidsinstanties (zoals bijvoorbeeld ministeries, provincies en gemeenten, maar ook waterschappen)</i> over de kwaliteit van de informatie in een milieueffectrapport. De Commissie bestaat uit onafhankelijke deskundigen. De Commissie heeft geen bestuurlijke verantwoordelijkheid en bemoeit zich niet met politieke afwegingen. De Commissie bewaakt de wettelijke vereisten voor m.e.r. en de kwaliteit van de informatie waarop de bestuurders hun besluit baseren. Daarnaast streven de initiatiefnemers ernaar <i>tijdens de planvorming optimaal te communiceren met alle partijen.</i> Het genoemde streefbeeld van een hoog vast peil is gebaseerd op het MER uit 1989. In de stuurgroep Rondom het Veerse Meer zijn alle belangen vertegenwoordigd. Ook het landbouwbelang wordt in het advies van de stuurgroep opgenomen. Uiteindelijk zal de Minister gehoord de adviezen een peilbesluit nemen. Het doorlaatmiddel is ontworpen op de waterstanden op de Oosterschelde. Het gemiddeld <i>getij op de Oosterschelde van ca. NAP is de reden</i> dat het doorlaatmiddel optimaal functioneert bij peilen die in de buurt liggen van NAP. Hoe lager het peil op het Veerse Meer hoe minder

2 In de startnotitie worden alleen de nadelen van het huidige peil vermeld en niet de voordelen. Zo zijn bijvoorbeeld voordelen van het huidige peil: - de belangrijke landbouwfunctie in het gebied die, samen met bijvoorbeeld ontwatering en natuur, afhankelijk is van het huidige peil; - de oevers die droogvallen bieden een belangrijke functie aan foeragerende en rustzoekende vogels; - de natuurwaarden in het Veerse Meer, waar overwinterende vogels rust krijgen; - de mogelijkheid om de aanlegplaatsen voor de pleziervaart te onderhouden. In de vervolgstudie dienen alle voor- en nadelen van de verschillende peilalternatieven voor alle functies in het Veerse Meer gebied vernoemd en onderzocht te worden. 3 Er dient onderzoek gedaan te worden naar: - de mate van verdroging van natuurgebieden bij het huidige peilbeheer; - de oeerverdediging en het effect van een vast winterpeil op het in de afgelopen 10 jaar afgekalfde 2,7 ha land tot ondiep water; - het effect van een peilverandering op de oeervervegetatie en het voorkomen van zeesla.	uitwisseling mogelijk is als gevolg van het (natuurlijke) getij op de Oosterschelde. Het onderzoek naar de commerciële ontwikkelingsmogelijkheden op de hoger gelegen buitendijkse gebieden is een van de onderzoeken in het kader van de Gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer. Deze ontwikkelingen zijn voor deze MER relevant en zijn onder "autonome ontwikkelingen" opgenomen in de Startnotitie (blz. 19). In hoofdstuk 5 van de startnotitie staat aangegeven dat de effecten op de landbouwpercelen worden onderzocht. Hier wordt geen onderscheid gemaakt in hoger of lager gelegen gebieden. Naast de effecten van de peilalternatieven op de verschillende in het gebied aanwezige functies wordt in het MER ingegaan op de kosten en de baten. 2 In het MER worden de effecten (zowel positief als negatief) van het peilbeheer in het Veerse Meer in beeld gebracht. De voor- en nadelen worden beschreven in relatie tot het nul-alternatief: het huidige peilbeheer en autonome ontwikkeling. 3 Het MER geeft aandacht aan grondwaterstromen, grondwaterstanden i.r.t. vernatting, verdroging voor alle peilalternatieven (dus inclusief het huidige peilbeheer). Voor alle peilalternatieven worden de effecten zoals afkalving en hieruit (eventueel) voortvloeiende kosten voor oeerverdediging in beeld gebracht. Onder het aspect ecologie staat beschreven dat er bij de effectbeschrijving o.a. wordt ingegaan op waterplanten, wieren en oeervervegetaties. Hierbij is aandacht voor zeesla.
---	---

4 In de startnotitie wordt vermeld dat door verhoging van het winterpeil de waterkwaliteit en het ecologisch functioneren van het Veerse Meer verder kan worden verbeterd en de getijdendynamiek verder kan worden versterkt. In de Gebiedsvisie is echter aangegeven dat een wijziging in het peil geen effecten heeft op de waterkwaliteit. Is een betere waterkwaliteit dus geen doelstelling voor een eventuele peilverandering? 5 Voor de landbouw is onderzoek naar verzilting van landbouwgronden zeer belangrijk. In het door onder meer Rijkswaterstaat op 21 december in Goes gepresenteerde onderzoek ontbrak de berekening van de uiteindelijke schade en de juridische gevolgen. Wel werd de einddatum van 2015 aangegeven. Betekent dit dat wanneer belanghebbenden schade ondervinden aan een peilverandering, deze pas in 2015 kunnen verhalen? 6 Voor belanghebbenden is het belangrijk vooraf duidelijk te hebben wie er straks verantwoordelijk is voor eventuele verzilting van landbouwgronden en bij wie schadegevallen kunnen worden ingediend. Dit dient bijtijds aan belanghebbenden kenbaar gemaakt te worden. 7 Gezien de omvang van het Veerse Meer en de hoeveelheid invloeden ervan, kan niet in één jaar een besluit genomen worden dat voor veel belanghebbenden voor eeuwig belangrijk is.	4 In het MER wordt gekeken naar de effecten van de peilalternatieven op de waterkwaliteit. <i>Bij hogere peilen is een grotere uitwisseling met de Oosterschelde mogelijk. Dit is een gevolg van het natuurlijk getij op de Oosterschelde.</i> Er wordt onderzocht in hoeverre de peilverhogingen bijdragen aan een betere waterkwaliteit. Rijkswaterstaat streeft als beheerder naar schoon water en zal moeten voldoen aan eisen die volgen uit de Kader Richtlijn Water. 5 Het MER geeft op basis van onderzoek en studies aan wat de verwachte effecten bij peilalternatieven zijn voor de landbouw. Hierbij wordt gekeken naar grondwaterstanden en zoutgehalten. Op verzoek van en in overleg met de ZLTO wordt in het voorjaar 2006 een grondwatermeetnet aangelegd. Dit meetnet is bedoeld om na te gaan of de in de MER aangegeven effecten daadwerkelijk optreden. Dus eerst wordt de huidige situatie gemeten en mits de peilen wijzigen worden tot 2015 de (eventuele) wijzigingen t.o.v. de huidige situatie gevolgd. Indien van schadeclaims kan plaatsvinden vanaf het moment dat aantoonbare schade optreedt, als gevolg van de peilwijziging. 6 Indien er aantoonbare schade optreedt, die een rechtstreeks gevolg is van de voorgenomen peilwijziging, kan er een beroep gedaan worden op de regeling nadeelcompensatie V&W 1999. 7 Het peilbesluit betreft de periode tot 2015. Het te nemen peilbesluit wordt mede genomen op basis van het te maken MER. Het MER moet voldoende bouwstenen bieden om te zien of het huidige peilbeheer dient te worden aangepast. Bij het MER hoort ook een monitoringsplan. Het peilbesluit is naast het maken van een MER, nog onderworpen aan een vaststellingprocedure. Dit houdt onder meer in, dat op het ontwerp-peilbesluit inspraak mogelijk is. Het definitieve peilbesluit is vatbaar voor beroep bij de Raad van State.
---	--

Volgnummer: 3 Afzender: J. de Vos - de Steur Veerweg 90 4493AT KAMPERLAND Kenmerk:	
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 De voorkeur gaat uit naar het nulalternatief, omdat een laag winterpeil een belangrijke functie heeft: als voedselbron en rustplaats voor (water)vogels en als paaipplaats voor vissen. Het Veerse Meer betreft een vogelrichtlijngebied.	1 RWS en Provincie Zeeland willen een optimaal peil instellen gelet op het gebruik en alle functies van het Veerse Meer gebied. Geconstateerd is dat onderzoek naar optimalisatie vanuit het oogpunt van natuur en recreatie gewenst is, terwijl door de aanleg van het doorlaatmiddel "Katse Heule" en betere peilbeheersing mogelijk is. De komende tijd wordt een aantal peilalternatieven onderzocht. Van alle peilalternatieven worden de voor- en nadelen in beeld gebracht waarna een afgewogen peilbesluit kan worden genomen. Zoals in de startnotitie staat aangegeven worden de effecten voor de vogels in kaart gebracht o.a. met het oog op de Vogel- en Habitatrichtlijn en de voedselbeschikbaarheid. Ook doet het MER uitspraak over de bevisbaarheid, vistrek en vispopulaties
2 Een nadeel van het doorlaatmiddel is de komst van kwallen. Dit wordt in de startnotitie niet genoemd. Daartegenover staat dat de waterkwaliteit wel is verbeterd.	2 Met de startnotitie wordt bekend gemaakt dat een studie start naar de gevolgen van een wijziging van het peilbeheer voor het Veerse Meer. De verbinding met de Oosterschelde brengt naast schoon Oosterschelde water ook Oosterschelde leven (zoals kwallen) in het Veerse Meer. Kwallen worden niet in de startnotitie genoemd omdat de effecten van de verschillende peilalternatieven op de kwallen niet relevant zijn voor verder studie.
3 Inspreker ondervindt geen hinder van stank. Verdroging valt mee vanwege neerslag in de winter.	3 Er is in het verleden stankhinder opgetreden. De plaats en mate van hinder is afhankelijk van verschillende omstandigheden o.a. heersende windrichting op het moment dat materiaal afsterft. In winters met weinig neerslag kan verdroging optreden.

Volgnummer: 4		Afzender:	Kamer van Koophandel Zeeland C.J. Helmendach Postbus 6004 4330LA MIDDELBURG
Kenmerk:			
Kernpunt(en) van de Inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:	
1 De startnotitie geeft de Kamer van Koophandel geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.		1 Geen	

Volgnummer: 5		Afzender: C. Schrijver Oude Zandweg 17 4456RH LEWEDORP	
Kenmerk:			
Kernpunt(en) van de Inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:	
1 De plannen om het waterpeil te verhogen is <i>volstrekt onaanvaardbaar</i>. <i>Inspreker bezit een laag</i> gelegen stuk grond in de Calandpolder, grenzend aan het Veerse Meer, dat met het huidige peil in de winter al nauwelijks droog blijft. Verhoging van het peil zal tot gevolg hebben dat het land voor de helft onder water komt te staan. Dit leidt tot zeer grote schade omdat de schapen maar op de helft van het land kunnen grazen, de grasgroei drastisch zal verminderen en de schapen een groter risico lopen de levensbedreigende ziekte 'leverbot' te krijgen.		1 Het MER brengt de (eventuele) effecten voor de <i>landbouw in beeld</i>. Het MER gaat in op de effecten op grondwater. Het huidige zomerpeil is NAP -0.10 m. Dit betekent dat in de huidige situatie het perceel in de zomer onder water zou staan, Met inspreker wordt contact opgenomen om e.e.a. beter in kaart te brengen.	

Volgnummer: 6		Afzender: A. de Winter Calandweg 1 4341RA ARNEMUIDEN	
Kenmerk:			
Kernpunt(en) van de Inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:	
1 Inspreker heeft ernstige bezwaren tegen het verhogen van het winterpeil, met name tegen alternatief 3. Zijn landbouwbedrijf, als ook die van anderen in de omgeving, zal hiervan schade ondervinden omdat: - het draineren van het water door de buizen onvoldoende zal functioneren waardoor grote plassen water tussen bijvoorbeeld aardappelbedden blijven staan. Deze gewassen zijn na 24 uur verloren; - de draineerbuizen in de winter beneden het peil komen te liggen. Hierdoor zal het land niet goed kunnen uitzakken waardoor later gezaaid kan worden. Dit betekent productievermindering; - de waarde van bouwland en de draineerbuizen verminderd. 2 Het is moeilijk om een verzekering af te sluiten tegen waterschade als gevolg van een te hoge waterstand in het Veerse Meer. Een schadevergoeding door het Waterschap en Provincie is ook moeilijk, omdat de schade niet altijd aantoonbaar is en moeilijk in te schatten. 3 Een noodoplossing voor het peil voor een klein gedeelte van de landbouwgrond van inspreker (bezuiden en benoorden het vliegveld), is een kleine onderbemaling – conform het nu dienstdoende gemaal in buurt.		1 Het MER brengt de (eventuele) effecten voor de landbouw in beeld. In overleg met de ZLTO is een meetnet opgesteld waarmee 15 jaar kan worden gecontroleerd of de (eventuele) veranderingen in grondwaterstand en kwaliteit van het grondwater ook daadwerkelijk optreden. De (eventuele) effecten op de landbouwgewassen worden op voorstel van de ZLTO jaarlijks ingeschat door enkele schatters onder leiding van een deskundige. Indien bij het zomerpeil de drainage niet onder water gaat zal dat bij een verhoogd peil in de winter ook niet zijn. 2 Het meetnet biedt de mogelijkheid om (eventuele) schade aan te tonen. 3 Per peilalternatief wordt ingegaan op de noodzaak van waterhuishoudkundige maatregelen. Zo behoren het plaatsen van onderbemaling, het verbeteren van drainage e.d. tot mogelijk compenserende maatregelen.	

Volgnummer: 7		Afzender: Gemeente Veere F. Wisse Postbus 1000 4357ZV DOMBURG
Kenmerk: opru.fw.0604/064.939		
Kernpunt(en) van de inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:
1 De gemeente Veere heeft in 2004 meegewerkt om de Gebiedsvisie 'Rondom het Veerse Meer' vast te stellen. Uit deze Gebiedsvisie komt naar voren dat één vast hoog peil het beste aansluit bij het streefbeeld. 2 In het MER Peilbesluit Veerse Meer dienen de volgende onderwerpen onderzocht te worden: Welke gevolgen heeft een vast hoog winterpeil voor de buitendijkse terreinen zoals alle bungalowparken en het Scout-Centrum Zeeland in Veere? Heeft een vast hoog winterpeil gevolgen voor de zoute kwel in de poldersloten en voor het zoutgehalte in de Kreek van Veere? Zo ja, welke maatregelen worden genomen om de gevolgen hiervan te verminderen? Kunnen de opbrengsten van de landbouwgewassen hierdoor beïnvloed worden? Moeten er constructies aangepast worden ten behoeve van onderhoudswerkzaamheden aan steigers, kademuren en oevers bij een hoog winterpeil? Zijn de kosten hiervan berekend? Welke maatregelen moeten genomen worden om snel in te spelen op het wegwerken van extreem veel neerslag in de aangrenzende polders?		1 Ter informatie 2 De gevolgen voor o.a. de genoemde gebieden worden in het MER voor alle peilalternatieven in beeld gebracht. Door enige toename van kwel kan het zoutgehalte in bijvoorbeeld de Kreek van Veere toenemen. Echter dit effect zal relatief beperkt zijn, omdat in de winter sprake is van een neerslagoverschot en het brakke water vermengd met regenwater afgevoerd wordt. De meeste zoute kwel treedt op in de zomer. Het zomerpeil is nu al NAP -0,10 m, en verandering daarvan wordt niet overwogen. In het MER wordt ingegaan op de kosten en baten. Onder kosten vallen (eventuele) aanpassingen van constructies. Eventueel te nemen maatregelen worden in beeld gebracht evenals (mogelijke) opbrengstdepressies van de landbouw. Per peilalternatief wordt ingegaan op de noodzaak van waterhuishoudkundige maatregelen. In overleg met het waterschap zal bijv. worden bepaald of gemaalcapaciteiten moeten worden aangepast. Uitgangspunt hierbij zijn de werknormen zoals vastgelegd in het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW).

Volgnummer: 8		Afzender: Watersport vereniging Wolphaartsdijk J. Colijn W. F. Hermanslaan 23 4481DP KLOETINGE
Kenmerk:		
Kernpunt(en) van de inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:
1 De voordelen van het verhogen van het winterpeil zijn: - het bereikbaar zijn van de eilandjes en de bijbehorende steigers; - de vergroting van het vaargebied. Ook kunnen schepen met meer diepgang deelnemen aan wedstrijden en kan het vaarseizoen verlengd worden; - de schepen die uit het water moeten in verband met de winterberging, kunnen onder de kraan komen.		1 Bij de effectbeschrijving wordt ingegaan op de bevaarbaarheid en de bereikbaarheid van haven- en aanlegvoorzieningen.

Volgnummer: 9 Afzender: J. Janse Kokkelbank 2 4465AP GOES Kenmerk:	
Kernpunt(en) van de Inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 In de startnotitie wordt uitgegaan van inmiddels achterhaalde studies en gedachtevorming uit 1989. Sindsdien zijn essentiële veranderingen opgetreden, die onvoldoende zijn meegenomen. Bijvoorbeeld: - door uitvoering van het Plan Tureluur heeft het Veerse Meer voor eendachtigen aan belang verloren; - door afname van kale onbegroeide slikken in de Oosterschelde, is het Veerse Meer op dit moment belangrijk voor foerageren en overtijën; - door ingebruikname van de Katse Heule is de waterkwaliteit en alles wat daarmee samenhangt enorm verbeterd. 2 Het is essentieel dat in de winter in het Veerse Meer ongeveer evenveel slikken als nu beschikbaar blijven voor de tienduizenden steltlopers, enerzijds als Hoog Water Vluchtplaats voor vogels uit de Oosterschelde, anderzijds om te foerageren. 3 Het huidige winterpeil voldoet aan bovenstaande eis. Of dat bij een laag winterpeil - zoals in alternatief 3 - ook het geval zal zijn, verdient nader onderzoek. Alternatief 1 voldoet zeker niet aan bovenstaande eis, en kan dus niet milieuvriendelijk genoemd worden. 4 Het elders realiseren van voldoende kale slikken is zeer kostbaar omdat de natuur altijd voor begroeiing zal zorgen. Deze kosten hoeven met het huidige peilbeheer in het Veerse Meer niet gemaakt worden. 5 De volgende punten dienen te worden	1 De startnotitie vermeldt dat de beleidsanalyse uit 1989 niet heeft geleid tot een besluit over een gewijzigd peilbeheer. Juist omdat een aantal zaken uit de beleidsanalyse niet meer actueel is wordt een nieuwe studie uitgevoerd. Met het uitbrengen van de startnotitie maakt de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat bekend dat een studie wordt gestart naar de gevolgen van een wijziging van het peilbeheer voor het Veerse Meer. Bij deze studie wordt uitgegaan van de actuele situatie en de essentiële veranderingen die zijn opgetreden zoals de sterk verbeterde waterkwaliteit na aanleg van het doorlaatmiddel. 2 Bij de effectbeschrijving zal worden ingegaan op de effecten van de peilalternatieven op de vogels. Hierbij wordt recente kennis van zaken als voedselbeschikbaarheid en "Hoog Watervluchtplaatsen" worden betrokken. Tevens wordt specifiek ingegaan op de instandhoudingsdoelstellingen die volgen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn voor het Veerse Meer en de Oosterschelde. 3 De startnotie geeft niet aan welke alternatieven wel of niet voldoen of milieuvriendelijk zijn. De volgende MER fase zal hierover helderheid dienen te geven. 4 De startnotie geeft niet aan of er mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn. In de volgende MER fase wordt deze maatregelen (indien nodig) in beeld gebracht, incl. de kosten ervan. 5 Bij de effectbeschrijving zal ingegaan worden op

toegevoegd aan de te beschrijven effecten: - Natuur: bij effectbeschrijving 'ecologie' ingaan op vogels (ook steltlopers) en voedselbeschikbaarheid voor vogels; - Recreatie: aan 'aspecten' vogels toevoegen en bij 'effectbeschrijving' ingaan op soortensamenstelling als aanvulling op de soorten die voorkomen in Plan Tureluur; - Kosten en Baten: bij 'aspect kosten', de kosten voor natuur (minder vogels) en recreatie (minder toeristen /vogelaars) toevoegen. Bij 'aspect baten', de aanleg van onbegroeide slikken elders in de Oosterscheide regio toevoegen en de toeristische markt.	de genoemde aspecten. Er zal worden uitgegaan van het huidige belang van het Veerse Meer voor de vogels. Ten behoeve van het MER zal een kosten-batenanalyse worden uitgevoerd.
--	---

Volgnummer: 10		Afzender: Landbouwbedrijf Ruys C. Janse Postbus 117 4460AC GOES
Kenmerk:		
Kernpunt(en) van de inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Landbouwbedrijf Ruys exploiteert een ca. 300 ha groot akkerbouwbedrijf, gelegen rond de Westerschenge vanaf Domeinplaatweg 's-Heer Arendskerke tot aan Meerkoetweg, 's Heer Arendskerke nabij het sluisgemaal "De Piet". Het bedrijf is ongerust over de mogelijke aanpassingen in het waterpeil op het Veerse Meer. Een vast hoger peil betekent dat in de winterperiode het regenwater niet tijdig afgevoerd kan worden. Hierdoor ontstaat er tegen het gemaal en het achterliggend gebied een verhoging van het waterpeil in de Westerschenge, waardoor de afwatering van de belendende percelen stagneert en met name de akkerbouwgebieden gelegen aan de Schenge-oevers onder water komen te staan. 2 Het bedrijf verzoekt het huidige peilbesluit te handhaven. Indien aanpassing van het peil onontkoombaar is, mag dit niet ingevoerd worden voordat gebleken en bewezen is dat de capaciteit van het gemaal sluis "De Piet" wordt <i>aangepast</i>. Deze <i>aanpassing dient zodanig te zijn dat er sprake is van een deugdelijke waterbeheersing, met name in periodes van meer dan gemiddelde regelval.</i>		1 In het MER zal worden ingegaan op de effecten van de peilalternatieven op de afwatering van de omliggende polders. De drooglegging in deze gebieden zal niet worden gewijzigd. Indien nodig worden waterhuishoudkundige maatregelen voorgesteld waardoor een voldoende ontwatering wordt gewaarborgd. Uitgangspunt hierbij zijn de werknormen zoals vastgelegd in het NBW. 2 Onderzoek zal uitwijzen wat de voor- en nadelen van de verschillende alternatieven zijn. Het huidige peil is één van de te onderzoeken alternatieven. Één van de (mogelijke) waterhuishoudkundige maatregelen is het <i>aanpassen van gemalen</i>. Het MER zal aangeven bij welke alternatieven dit gewenst is.

Volgnummer: 11 Afzender: Visstandbeheercommissie Veerse Meer (VBC Veerse Meer) Fed. Zuidwest Ned. P.J. den Bakker p.a. Valeriaan 24 5331 DA Kerkdriel Kenmerk: HdB/04.02.06	
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Bij het Nulalternatief dient rekening gehouden te worden met de volgende punten: - de trek van de schieraal bij het afdalen van water naar het winterpeil; - bij een laag winterpeil is een groter verval met oplopen van water, waardoor de netten in de buurt van het doorlaatmiddel plat kunnen stromen; - bij een laag winterpeil zullen er voor de kreeft in de winter minder mogelijkheden zijn om een schuilplaats te vinden. 2 Bij Alternatief 1 dient rekening gehouden te worden met de volgende punten: - de schieraaltrek in het najaar; - als het water op het noodpeil staat is er een groter verval bij hoog water aan de Oosterscheldezijde, waardoor de stroming bij het oplopen van water op het Veerse Meer groter is. Hierdoor is de kans groter dat de fuiken bij het doorlaatmiddel plat zullen stromen. 3 Bij Alternatief 2 dient rekening gehouden te worden met de volgende punten: - de schieraaltrek in het najaar, ook met eventueel afdalen van water naar een noodpeil; - als in de zomer een eventueel noodpeil wordt gerealiseerd, kunnen de beroepsvissers daar hinder van ondervinden, omdat ze dan moeilijker of helemaal niet meer op de ondiepten in het Veerse Meer kunnen vissen. 4 Bij alternatief 3 dient rekening gehouden te	1 – 4 Het MER is een studie naar de gevolgen van een wijziging in het peilbeheer voor het Veerse Meer. De voor en nadelen van de voorgestelde peilalternatieven worden in beeld gebracht. Dit betekent dat effecten van de verschillende peilen voor de schieraalaaltrek in beeld worden gebracht. De stroomsnelheden worden bij alle alternatieven op een zelfde wijze beheerst. Het verval is maximaal 2.60m. Dit heeft te maken met het beheer van het doorlaatmiddel. Dit treedt alleen op bij inlaten bij het huidige winterpeil. Alle alternatieven liggen hoger en hebben per definitie een kleiner verval. Dit effect zal in het MER worden meegenomen. <i>In theorie zal er voor de kreeft (en andere fauna) minder ruimte beschikbaar zijn bij lagere winterpeilen. Hierbij kan worden opgemerkt dat dit zeer marginaal zal zijn en de kreeft in de winter waarschijnlijk niet in het ondiepe water verblijft. Bij de effectbeschrijving wordt ingegaan op de ecologische effecten van de peilwijzigingen.</i> 2-3 Er wordt (in principe) geen gewijzigd zomerpeilbeheer voorgesteld. In de zomer varieert het peil tussen NAP en NAP – 0.2m. Het doorlaatmiddel wordt zodanig bediend dat het peil in de praktijk tussen NAP en NAP – 0.1m ligt. Alleen als extreem veel neerslag wordt verwacht wordt het peil incidenteel tot NAP –0.2m verlaagd.

worden met de volgende punten:

- de schieraaltrek in het najaar, ook met eventueel aflatende van water naar een noodpeil of winterpeil;
- als het water op het winterpeil of op het noodpeil staat is er een groter verval bij hoog water aan de Oosterschelde zijde, waardoor de stroming bij het oplaten van water op het Veerse Meer groter is. Hierdoor is de kans groter dat de fuiken bij het doorlaatmiddel plat zullen stromen.

5 Als de gemalen die lozen op het Veerse Meer worden omgeleid/afgekoppeld, zal geen voedselrijk polderwater meer worden geloosd. Hierdoor bestaat bij de vissers de vrees dat er te weinig nutriënten in het water worden geloosd, met als mogelijk gevolg dat de visstand zal afnemen en de vangsten zullen verminderen. In het MER zal hiernaar gekeken moeten worden.

5 Het loskoppelen van de gemalen maakt geen onderdeel uit van het MER. Het is een autonome ontwikkeling. In de MER wordt wel aandacht besteed aan de nutriënten bij de verschillende alternatieven.

Volgnummer: 12

Afzender: Stichting Rechtsbijstand
J.A.J.M. van Houtum
Postbus 10100
5000JC TILBURG

Kenmerk:

Kernpunt(en) van de Inspraak:

1 De Firma J.A. Remijnse exploiteert op de locaties Stekeldijk 1, Stekeldijk 18, Kruisweg 1 en St. Felixweg 6 een akkerbouwbedrijf. Het bouwplan omvat cichorei, suikerbieten, poot- en consumptieaardappelen, graszaad, conserven en plantui. De Firma vreest voor een peilverhoging, dat juist voor deze teelten funest is en waarvan de gevolgen desastreus zullen zijn.

2 Het valt niet te begrijpen dat een hoger peil c.q. natuurontwikkeling prevaleert en gezonde agrarische bedrijven geen kans krijgen om zich verder te ontwikkelen, terwijl de landbouw geldt als economische pijler en drager van het landschap.

Daarom verzoekt inspreker af te zien van een peilverhoging, de belangen van de landbouw te erkennen en positief te bestemmen - met toereikende ontwikkelingsmogelijkheden.

3 Indien toch besloten worden tot een peilverhoging dan dient in de verdere uitwerking van het MER een harde voorziening opgenomen te worden waarmee wordt gegarandeerd dat de Firma geen beperkingen, hinder of overlast zal ondervinden. Indien dat wel het geval zal zijn dient een alomvattende schadeloosstelling aangeboden te worden.

Reactie van Bevoegd Gezag:

1-3 De effecten van de verschillende peilalternatieven zijn momenteel niet voldoende bekend. Daarom wordt in het MER onderzocht wat de effecten van de verschillende peilalternatieven zijn voor de landbouw en andere functies in het gebied.

Als alle effecten en kosten en baten in beeld zijn vindt een bestuurlijke afweging plaats, uiteraard binnen wettelijk vastgestelde kaders.

De betekenis van de landbouw voor het landschap wordt is in deze afweging meegewogen.

3 Indien er aantoonbare schade optreedt, die een rechtstreeks gevolg is van de voorgenomen peilwijziging, kan er een beroep gedaan worden op de regeling nadeelcompensatie V&W 1999.

Volgnummer: 13 Afzender: M. van 't Westeinde Calandweg 3 4341RA ARNEMUIDEN Kenmerk:	
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 In de Gebiedsvisie 'Rondom Veerse Meer' wordt gesuggereerd dat houders van pleziervaartuigen het hoge peil toejuichen, omdat het seizoensverlengend zou zijn. Uit onderzoek blijkt echter het tegendeel. In een rapport van april 2005, geschreven door de Kamer van Koophandel staat: "Onderzoek toont aan dat maar een minimaal percentage recreanten vaart buiten het seizoen. In het naseizoen nodigen eenmaal de weersomstandigheden niet uit om te gaan varen." Daarnaast wordt het huidige winterpeil gebruikt om onderhoud te plegen aan de aanlegsteigers. Ook vanuit deze kant is een hoger winterpeil niet wenselijk. Voor recreatie is het absoluut niet wenselijk dat er een hoger winterpeil komt. 2 Uit een rapport uitgevoerd door de Grontmij in opdracht van de provincie in 2003, getiteld 'Globale Effectenanalyses Waterpeilen Veerse Meer' staat dat ongeveer 110 hectaren aan de Muidenweg niet meer voor landbouwkundige doeleinden gebruikt zullen kunnen worden. Te begrijpen is dat die 110 ha niet scherp begrensd zijn; 10 cm. hoger gelegen gebieden zijn niet ineens gevrijwaard van vernatting of verzilting. De landbouw is dan ook terecht bang voor vernatting en verzilting. Praktische punten zijn onder meer: hoe kan men drainageonderhoud plegen als ze het hele jaar onder water liggen, hoe zit het met het zoetwaterbel en hoe zit het met de waterafvoer. Er is nu een groot buffergebied aanwezig om overtollig polderwater naar af te voeren dat met de nieuwe plannen zal verdwijnen. Daarnaast is het omleiden van het polderwater, ook voor de visserijsector die op het Veerse Meer vist, niet wenselijk, omdat dit vertraging	1 Bij hogere peilen in de winter neemt de bereikbaarheid van de voorzieningen voor de recreatievaart toe. Het MER dat volgt op de startnotitie zal inzicht dienen te geven welke effecten te verwachten zijn voor de recreatievaart. Mogelijk extra onderhoud of mogelijke aanpassing van voorzieningen worden als kosten in het plan opgenomen. 2 Het rapport van de Grontmij 'Globale Effectenanalyses waterpeilen' is zoals de titel zegt een globale analyse. De genoemde 110 ha. waar geen landbouw meer zou kunnen plaatsvinden is niet correct. Vergeten is toen dat het betreffende gebied onderbemalen is en er dus geen peilverhoging in de waterlopen aan de orde is. In het MER worden de effecten voor de landbouw voor alle waterpeilalternatieven in beeld gebracht. Hierbij worden de beschreven zaken als drainage, zoetwaterbel, waterafvoer e.a. betrokken. Het doel van het MER is het onderzoeken van de gevolgen van een wijziging in het peilbeheer voor het Veerse Meer. De omleiding van voedselrijk polderwater maakt geen onderdeel uit van het MER. Het is in de startnotitie beschreven als autonome ontwikkeling. Enigszins verwarrend kan zijn dat op blz. 23 van de startnotitie 'het afkoppelen van voedselrijk polderwater' is genoemd als voorbeeld van een aanvullende maatregel. Bedoeld is hier dat er in

van de waterafvoer geeft. Alles bij elkaar opgeteld kan men begrijpen dat geen enkele landbouwer voorstander is van het verhogen van het huidige winterpeil, vanwege waardevermindering van de grond en vermindering van de productiecapaciteit. 3 De sector natuur zou met de nieuwe plannen gebaat zijn. In een tijd waarin de gaswinning in de Wadden discussies oproept omdat men bang is dat de foerageergebieden onder water verdwijnen door verzakking, is voorliggend plan met dezelfde gevolgen, onbegrijpelijk. Een reden om het waterpeil in de winter te verhogen is om verdroging tegen te gaan. Het is algemeen bekend dat juist in de winter een neerslagoverschot is.	het kader van het peilbesluit mogelijk aanpassingen aan gemalen nodig zijn. Bijv. het opvoeren van de afvoercapaciteit bij hogere peilen. Indien dan de autonome planvorming w.b. het loskoppelen van dat betreffende gemaal aan de orde is, zal er een afweging moeten worden gemaakt: óf investeren in de toename van de capaciteit ter plaatse of een nieuw gemaal. 3. Één van de knelpunten voor de huidige situatie is dat in de droogvallende oeverzone zich geen goed ontwikkelde vegetatie en geen stabiel bodemleven kan ontwikkelen. De vergelijking met de Waddenzee is niet correct. De effecten van de verschillende peilalternatieven voor de vogels zoals voedselbeschikbaarheid, foerageer- en rustplaatsen worden in het MER beschreven. Verdroging houdt in dat de waterkwantiteit en / of de kwaliteit van aangevoerd water in gebieden met een natuurfunctie niet voldoet aan de gestelde eisen. De grondwaterstanden worden bepaald door neerslag én de waterpeilen van het oppervlaktewater. Als gevolg van het winterpeil in het Veerse Meer dalen 's winters de grondwaterstanden. Veel van de kenmerkende planten en diersoorten hebben vochtige omstandigheden en hoge grondwaterstanden nodig. In perioden met weinig neerslag kunnen plant/ en diersoorten die afhankelijk zijn van hoge grondwaterstanden te maken krijgen met verdroging (zie paragraaf 3.2 van de startnotitie).
4 <i>Inspreker verzoekt de onderzoeken die in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn en het onderzoek naar de Japanse oester tijdig te ontvangen zodat hij er nog bij zijn bezwaar rekening mee kan houden. Het betreft rapporten van het RIKZ, die alsnog openbaar zouden worden gemaakt.</i>	4 In het kader van het MER worden informatieavonden/workshops georganiseerd. Hier worden deelonderzoeken toegelicht en besproken. De rapporten kunnen op verzoek worden ingezien.
5 Voorstanders van een hoger winterpeil, wilden dit niet mondeling kenbaar maken om te voorkomen dat tegenstanders van een hoger winterpeil de ingebrachte argumenten ter discussie zouden stellen. Dit is een zwaktebod. Het plaatsen van de peilbuizen in het land en het onderzoeken van de zoetwaterbellen is een	5 Elke belanghebbende is vrij deel te nemen aan discussies en overleg of hiervan af te zien. Met het plaatsen van de peilbuizen en het onderzoeken van de zoetwaterbellen wordt op verzoek van de ZLTO de nulsituatie vastgelegd voor het MER. De nulsituatie is het Veerse Meer met een functionerend doorlaatmiddel.

jaar te laat. Deze hadden geplaatst moeten worden voordat het Veerse Meer zout gemaakt is, een nulsituatie stellen is nu niet meer mogelijk. 6 Onderbemaling is geen oplossing voor grond van inspreker, onder andere door de rechtstreekse lozing van de drainage op het Veerse Meer. Het biedt geen oplossing voor de problemen die een peilverhoging met zich meebrengt.	6 Ter kennisname.
---	--------------------------

Volgnummer: 14

Afzender: G.B. Quist jr.
Muidenweg 10
4341PZ ARNEMUIDEN

Kenmerk:

Kernpunt(en) van de inspraak:

Reactie van Bevoegd Gezag:

1 De percelen van het akkerbouwbedrijf (78 ha) van inspreker zijn zowel aan de noordzijde als aan de zuidzijde van de Muidenweg gelegen. Door verhoging van het winterpeil zal vernatting van de omliggende percelen van het Veerse Meer optreden. Het grondwaterpeil zal stijgen, waardoor het gebied eerder verzadigd zal zijn. Als gevolg hiervan zal de afwatering van de percelen lastig, zo niet onmogelijk worden, met name bij extreme regenval. De meeste van de percelen hebben een natuurlijke afwatering rechtstreeks op het Veerse Meer. Het verdwijnen van de buffer - het Veerse Meer - en de klimaatverandering die heviger regenval zal betekenen, resulteren in grote ongerustheid. Het belangrijkste effect zal een korter groeiseizoen voor alle gewassen zijn, doordat later begonnen kan worden met zaaien en eerder geoogst moet worden, dus een lagere opbrengst.

2 Door verhoging van het winterpeil zal verzilting van het grondwater onder de akkerbouwgronden optreden. Geen van de gewassen zijn bestand tegen zout water; het zal de kwaliteit en kwantiteit van de producten verminderen. Daarnaast zullen de onder het bedrijf gelegen zoetwaterbronnen door het zoute water onbruikbaar worden. Bij langdurige droogte kunnen de gewassen dus niet meer uit eigen bron berekend worden, waardoor schade optreedt.

3 De visserij heeft geen baat bij een verhoging van het winterpeil en eventuele ontkoppeling van polderwater, omdat polderwater voedselrijk is en een behoorlijke visstand oplevert.

4 De recreatie is ook niet gebaat bij een

1-2 Het MER brengt alle mogelijke effecten van de peilalternatieven voor de landbouw in beeld. Hierbij worden de genoemde aspecten betrokken zoals vernatting en verzilting en opbrengstdepressies. Voor extreme afvoersituaties wordt gerekend met verwachte klimaatverandering. Uitgangspunt hierbij zijn de werknormen zoals vastgelegd in het NBW.

3 Het doel van het MER is het onderzoeken van de gevolgen van een wijziging in het peilbeheer voor het Veerse Meer. Hierbij worden ook gevolgen voor de visserij onderzocht. De omleiding van voedselrijk polderwater maakt geen onderdeel uit van het MER.

4 Bij hogere peilen in de winter neemt de

verhoging van het winterpeil. Er wordt nauwelijks gerecreëerd in de winterperiode. Als gevolg van een verhoging van het peil zal het moeilijker en soms onmogelijk worden onderhoud te verrichten aan bijvoorbeeld aanlegsteigers. 5 Verhoging van het huidige winterpeil is niet wenselijk en moet niet plaatsvinden.	bereikbaarheid van de voorzieningen voor de recreatievaart toe. Het MER dat volgt op de startnotitie zal inzicht dienen te geven welke effecten te verwachten zijn voor de recreatievaart. Mogelijk extra onderhoud of mogelijke aanpassing van voorzieningen worden als kosten in het plan opgenomen. 5 Het MER brengt alle mogelijke effecten van de peilalternatieven in beeld. Hierna volgt een bestuurlijke afweging en besluitvorming.
--	--

Volgnummer: 15		Afzender: N. Helinga Sternlaan 25 4493SH KAMPERLAND
Kenmerk:		
Kernpunt(en) van de inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:
1 De woning en grond van inspreker ligt aan een vrij strand van het Veerse Meer. Inspreker pleit voor het verlagen van het winterpeil, omdat afkalving van het strand in de wintermaanden, gevaar oplevert voor zijn achtertuin. Een andere oplossing zou het vernieuwen van de kustverdediging van het strandje zijn.		1 Het MER gaat bij de effectbeschrijving in op investering- en beheerskosten bij de peilalternatieven. Mogelijke kosten voor het aanpassen van oevers bij verschillende alternatieven worden in beeld gebracht.

Volgnummer: 16		Afzender: Vertrouwelijk naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
Kenmerk:		
Kernpunt(en) van de inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Inspreker is als aangrenzend grondgebruiker tegen een eventuele peilverhoging. Behoud van het bestaande peilregime heeft de voorkeur, omdat met het telen van gewassen in het onderhoud voorzien moet worden. Het aspect van klimaatsverandering is al ongewis genoeg. 2 Het uitgangspunt dat een mogelijke wijziging van het peilbesluit op basis van 1 jaar onderzoek kan worden genomen, is qua zorgvuldigheid onmogelijk. Het gekozen tijdspad is wellicht ingegeven door de vooringenomenheid om tot wijziging van het peilbesluit te komen. De indruk van, een alternatieve vorm van, ontpolderen dringt zich op. 3 Hoe kan een effectbeschrijving worden gedaan, in het algemeen en voor de landbouw in het bijzonder, wanneer de ontwikkeling van het gebied, mede door de ingebruikstelling van de Katse Heule, nog volkomen onduidelijk is. 4 Met betrekking tot paragraaf 5.5 van de startnotitie moet nadrukkelijk het effect van een peilverhoging (grondwaterstijging) op bestaande bebouwing onderzocht worden, met name in ondergrondse koelingen, kelders en kruipruimtes.		1 Het MER brengt de effecten van alle peilalternatieven voor de landbouw in beeld. Mogelijke opbrengstdepressies worden bepaald. In overleg met de ZLTO is een monitoringsplan opgesteld om de grondwaterstanden en zout gehalten te meten en in het veld opbrengsten te schatten. 2 De onderzoeken zullen met voldoende zorgvuldigheid worden uitgevoerd. 3 Het Veerse Meer is volop in ontwikkeling. Dit geldt voor alle peilalternatieven. Mede door deze nieuwe situatie is een studie naar het optimale peil voor het Veerse Meer gewenst. De ontwikkelingen worden overigens intensief gevolgd. 4 Het MER onderzoekt de effecten van de peilalternatieven voor ontwatering van bebouwing en infrastructuur.

Volgnummer: 17 Afzender: De Contactgroep Bewoners Schotsman P.A.M. Mercy Reigerlaan 26 4493SC KAMPERLAND Kenmerk:	
Kernpunt(en) van de inspraak: 1 In de startnotitie wordt sterk gefocust op natuurwaarden en recreatie en wordt aan de belangen van de buitendijkse bebouwing voorbijgegaan. Alleen in het verslag van 6 december 2005 wordt slechts kort de grondwateroverlast gemeld. <i>De Contactgroep wil het volgende in het MER opgenomen hebben:</i> - er dient een T0 opname gemaakt te worden van de grondwaterstand en de minerale samenstelling van dit grondwater door middel van het plaatsen van peilbuizen. Deze peilbuizen dienen dit voorjaar, voor het instellen van het zomerpeil, door het hele park heen geplaatst te worden, op het 0 NAP raakvlak met de oever en vervolgens om de 10 meter haaks op de oever, tot in de berm van de buitendijkse Ruiterslaan. De peilbuizen dienen wekelijks bemonsterd te worden zodat de cyclus van grondwaterstijging en daling en minerale samenstelling over 12 maanden in beeld gebracht kan worden; - er dient een T0 inventarisatie gemaakt te worden van de vegetatie op de peilbuizenlijn; - de toestand van aan het water gelegen tuinen en plantsoenen dienen vastgesteld te worden, zodat veranderingen benoembaar en kwantificeerbaar zijn. 2 Toegepaste bouwmaterialen en constructies van onder meer kelders en funderingen van de woningen zijn niet toegesneden op een zout milieu. Het veranderen van peil en waterkwaliteit gebeurt planmatig en	Reactie van Bevoegd Gezag: 1 Het MER zal ook ingaan op de grondwatersituatie voor de buitendijkse bebouwing en terreinen. Een monitoringsvoorstel zal in overleg met de contactgroep worden opgesteld. De in de inspraak genoemde hoogteligging geldt voor een deel van het gebied. 2 Indien er aantoonbare schade optreedt, die een rechtstreeks gevolg is van de voorgenomen peilwijziging, kan er een beroep gedaan worden op de regeling nadeelcompensatie V&W 1999.

structureel, waardoor van planschade aan onroerend goed gesproken kan worden. Ook hiervoor dient een T0 opname gemaakt te worden op kosten van de betreffende instanties. De Contactgroep vraagt hoe, waar, en wanneer ontstane schade aan en waardevermindering van onroerend goed door opwaaiend zout water en opdringend zout grondwater gemeld moet worden, en hoe op welke verantwoordelijke instantie dit verhaald kan worden. 3 De tegen oevererosie getroffen maatregelen zoals die nu door eigenaren van direct aan het water gelegen percelen getroffen zijn, zullen niet afdoende zijn bij een permanent hoog peil van het zoutwater bekken dat het Veerse Meer geworden is. Ook op dit punt zullen te maken kosten benoemd worden als planschade. Winteronderhoud aan de vele particuliere steigers die niet gedimensioneerd zijn op een jaarronde hoge waterstand met permanente golfslag wordt onmogelijk, waardoor nieuwe steigers gebouwd moeten worden om veilig te kunnen blijven afmeren. 4 Op grond van bovengenoemde aandachtspunten spreekt de Contactgroep zich uit voor het nulalternatief.	3 Het MER gaat bij de effectbeschrijving in op investering- en beheerskosten bij de peilalternatieven. Mogelijke kosten voor het aanpassen van bijv. oevers en steigers bij verschillende alternatieven worden in beeld gebracht. 4 Ter kennisname
--	--

Volgnummer: 18 Afzender: Zeeuwse Milieufederatie M.F.A.M. van Mierlo Ravelijn de Groene Jager 5 4461DJ GOES Kenmerk:	
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 De organisaties pleiten al langer voor een verandering van het peilbeheer. Natuurgebieden in en langs het Veerse Meer hebben als gevolg van een laag winterpeil te maken met verdroging. Dit probleem uit zich niet alleen in te lage grondwaterstanden in droge wintermaanden, maar is vooral ook een kwaliteitsprobleem. Als gevolg van het lage winterpeil verzuren de zandige bodems van de oeverzone, waardoor deze minder geschikt worden voor kritische duinvalleiplanten. Deze soorten genieten juist hoge prioriteit in het natuurbeleid van Provincie, Rijk en Natura 2000. Daarnaast leidt de wisseling van zomer- naar winterpeil tot massale sterfte van bodemfauna. Hiervan profiteren steltlopers weliswaar tijdelijk, maar er is geen sprake van een hoge biomassa productie het jaar rond. 2 Om de ecologische waarden van het Veerse Meer optimaal te kunnen ontwikkelen, dient de verdroging en verzuring van oevergebieden gestopt te worden. Tevens moet gestreefd moeten worden naar een zo groot mogelijk <i>areaal intergetijdengebied</i>. Daarmee worden de buitendijkse gronden bedoeld die regelmatig onder invloed staan van het zoute water en periodiek droogvallen. Deze gebieden zijn niet alleen afhankelijk van het peil, maar ook van een (bij voorkeur) dagelijkse variatie in peil. 3 In het kader van een optimale ontwikkeling van natuurwaarden zou, naast de varianten die onderzocht worden, ook een variant meegenomen moeten worden die naar verwachting het areaal intergetijdengebied zal vergroten. Dit kan bereikt worden door uit te gaan van een grotere getij-amplitude dan de 12 centimeter, die nu voorgesteld wordt, met in achtneming van een frequentie die in de buurt komt van de natuurlijke	1 en 2 De genoemde knelpunten in het huidige peil zijn mede redenen om een MER studie te starten naar het optimale peil voor het Veerse Meer. Het MER brengt onder meer (in samenspraak met de ZMF e.a.) de ecologische effecten voor de verschillende peilalternatieven in beeld. Bij elk peilalternatief wordt het areaal intergetijdengebied bepaald. 3 Een getij-amplitude groter dan 12 cm met in achtneming van een frequentie die in de buurt komt van de natuurlijke getijdebeweging is niet mogelijk met het in 2004 aangelegde doorlaatmiddel. De capaciteit van het doorlaatmiddel is begrensd door de doorstroomopening. Aanpassing van het doorlaatmiddel is geen onderdeel van het MER. De doelstelling is te komen tot een peilbesluit.

getijdenbeweging. Een dergelijke variant zou tevens bekeken kunnen worden in combinatie met een gemiddeld iets lager peil (bijv. 20 cm -NAP). De effecten van deze en andere varianten op de grondwaterhuishouding van de natuurgebieden, inclusief de verzuringproblematiek, dienen te worden meegenomen.

4 Wat betreft de te onderzoeken alternatieven, wordt op de in de startnotitie voorgestelde wijze, de bandbreedte aan mogelijkheden voldoende onderzocht. De alternatieven met een laag winterpeil hebben niet de voorkeur. Het effectonderzoek zal aantonen, dat deze peilvarianten niet bijdragen aan de instandhoudingsdoelen voor het Veerse Meer en aan het natuurbeleid, dat de provincie Zeeland voor deze gebieden voorstaat.

4 Het MER onderzoekt de gevolgen van een wijziging van het peilbeheer voor het Veerse Meer. Als alle effecten en kosten en baten in beeld zijn vindt een bestuurlijke afweging plaats.

Volgnummer: 19 Kenmerk:	Afzender: Windsurfvereniging Zuidwest 7 A.M. Verhage Eendvogelstraat 23 4451DR HEINKENSZAND
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Het gebruik van het Veerse Meer voor windsurfers is momenteel goed geregeld. Het waterpeil in de zomermaanden is een ideaalniveau om de sport te beoefenen. Wanneer het waterpeil onder de - 0,3 NAP zou komen te liggen, ontstaan er ondieptes die de bevaarbaarheid geen goed doen, wat voornamelijk in de zomermaanden de veiligheid op en rondom het water niet ten goede komt. Dat er in de winter noodscenario's worden ingebouwd voor de landbouw is dan ook alleen mogelijk wanneer deze 'winterperiode' op een juiste wijze wordt afgebakend en de watersporter zijn keuzes hierop kan aanpassen. 2 Wanneer de overheden door invoering van een hoge waterstand ervoor kiezen de recreatie zijn mogelijkheden te laten behouden, is één van de randvoorwaarden dat de overige omgevingsmutaties hierin meegaan. De overheden kunnen er niet voor kiezen enerzijds 'het Veerse Meer een optimaal bereikbaar gebied te maken, dat voor recreanten aantrekkelijke routestructuren heeft, dat gezond water heeft en waar de waterhuishouding voor zowel de landbouw als natuur optimaal is' en anderzijds plannen te ontwikkelen die de (natuur)recreatie nagenoeg onmogelijk maken door bebouwing en overige infrastructurele aanpassingen. 3 Alternatief 2 lijkt voor zowel de watersporter als voor de overige gebruikers, het meest voor de hand liggende alternatief. Hierin blijven de huidige verschillen tussen zomer- en winterpeil aanwezig maar worden deze verschillen teruggebracht van 0,5 m. naar 0,2 m.	1 Het huidige zomerpeil blijft in alle situaties gelijk. Zoals hoofdstuk 4 van de startnotitie beschrijft worden er 3 alternatieven beschreven voor een gewijzigd winterpeil. In alle gevallen is het voorgestelde winterpeil minimaal gelijk (0-alternatief) of hoger dan het huidige winterpeil. 2 Het MER beperkt zich tot het onderzoeken van de gevolgen van een wijziging van het peilbeheer voor het Veerse Meer. Hierna zal een bestuurlijke afweging plaatsvinden in het kader van een peilbesluit. RWS en de Provincie Zeeland willen een optimaal peil instellen gelet op het gebruik en alle functies van het Veerse Meer gebied. 3 Hier verwisselt inspreker alternatief 2 met alternatief 3. Alternatief 2 gaat uit van het gehele jaar een hoog streefpeil van NAP - 0,1. Echter wanneer op basis van de weersverwachtingen, een grote aanvoer van polderwater naar het Veerse Meer wordt verwacht, wordt het streefpeil tijdelijk verlaagd tot NAP -0,3 (noodpeil).

Volgnummer: 20 Afzender: J.C.C. de Theije Muidenweg 100 4471NN WOLPHAARTSDIJK Kenmerk:	
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 In de startnotitie wordt een oplossingsrichting aangegeven om door middel van een gewijzigd peilbeheer de ecologische en recreatieve potenties van het Veerse Meer beter te benutten. De gevolgen die het heeft voor andere sectoren worden onderbelicht of niet belicht. Alles is er op gericht om een zo hoog mogelijk winterpeil te krijgen. 2 Er zou ook een alternatief onderzocht kunnen worden met een winterpeil van - 0,5 m. en een noodpeil van - 0,7 m. Dit alternatief zou een positief effect kunnen hebben op de ecologische potenties en tevens de schade voor de landbouw beperkt kunnen houden. 3 Er dienen metingen verricht te worden naar het zoutgehalte van het grondwater, omdat dit grote schade kan veroorzaken aan landbouwgewassen. In de gewassen van inspreker is in 2005 al zoutschade opgetreden. Hierop heeft Rijkswaterstaat niet gereageerd. 4 Tijdens de bijeenkomst in december 2005 is toegelicht dat de gevolgen van het wijzigen van het peil in het Veerse Meer door middel van een computermodel in kaart zullen worden gebracht. Door middel van te plaatsen peilbuizen zal gecontroleerd worden of de computerberekeningen kloppen. Wat gebeurt er als de metingen van de peilbuizen andere resultaten aangeven dan de computerberekeningen? Zal dit dan alsnog leiden tot een aanpassing van het peilbesluit? 5 Een peilverandering kan tot grote schade leiden. Daarom dient vooraf duidelijk gemaakt	1 Voor alle genoemde peilalternatieven worden de voor en nadelen objectief in beeld gebracht ten opzichte van de huidige situatie waarna een afgewogen peilbesluit kan worden genomen. 2. Een alternatief met een winterpeil van NAP – 0.50 en een noodpeil van –0.70 hoeft niet als tussenvariant te worden onderzocht. Met de gekozen peilalternatieven kan het spectrum aan mogelijkheden in beeld worden gebracht. Het is mogelijk dat uiteindelijk wel wordt gekozen voor een peil dat ligt tussen twee peilalternatieven, zoals het peil dat dhr. De Theije voorstelt. 3-4 Het MER brengt de (eventuele) effecten voor de landbouw in beeld. In overleg met de ZLTO is een meetnet opgesteld waarmee 15 jaar kan worden gecontroleerd of de (eventuele) veranderingen in grondwaterstand en kwaliteit van het grondwater ook daadwerkelijk optreden. De (eventuele) effecten op de landbouwgewassen worden op voorstel van de ZLTO jaarlijks ingeschat door enkele schatters onder leiding van een deskundige. 3. De genoemde zoutschade houdt geen verband met de m.e.r. procedure. 4. Indien daar aanleiding tot is kan de Minister van Verkeer en Waterstaat besluiten een nieuwe peilbesluitprocedure te starten. 5. Indien er aantoonbare schade optreedt, die een rechtstreeks gevolg is van de voorgenomen

te worden wie juridisch verantwoordelijk is en wie de schade behandelt en uitbetaalt. Dit geldt niet alleen voor het Veerse Meer maar ook voor wateroverlast in omliggende gebieden, voor het slootwater, het grondwater en de verzilting hiervan. Ook dient de termijn vooraf bekend te zijn.	peilwijziging, kan een beroep gedaan worden op de regeling nadeelcompensatie van V&W 1999.
--	--

Volgnummer: 21 Afzender: Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie C. Michielsen Postbus 46 4460BA GOES Kenmerk: ZCMI.06.0015	
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Bij de interpretatie van de monitoringgegevens (pag. 9) is het wenselijk dat er in de verdere studie rekening gehouden wordt gehouden dat het doorlaatmiddel nog niet op volledige capaciteit gewerkt heeft vanwege werkzaamheden. Het functioneren op volledige capaciteit kan tot andere inzichten leiden. 2 Bij de omschrijving van de geteelde gewassen onder 'Landbouw' (pag. 10) worden gewassen zoals broccoli en andere vollegrondsgroente teelten gemist. Ook deze vinden plaats rondom het Veerse Meer, in het bijzonder op de buitendijkse gronden aan de zuidzijde. Daarnaast wordt gesteld dat de bedrijfsstructuur op Walcheren kleinschaliger is. In het gebied ten oosten van het Kanaal door Walcheren en het gebied van de gemeenten Middelburg en Veere, is de bedrijfsstructuur gelijk aan de structuur op Noord- en Zuid-Beveland. De omschrijving dient hierop aangepast te worden. 3 In de passage over de gebiedsvisie (pag. 11) ontbreekt dat de ZLTO als enige partij in de Stuurgroep Rondom het Veerse Meer afstand heeft genomen van het streefbeeld vast peil. 4 Voorliggende studie gaat om een aangepast peilbeheer en niet over het al dan niet afkoppelen van polderwater (pag. 14). Het verdient de voorkeur om mogelijke studies over het afkoppelen van polderwater nu niet in de zijlijn van deze peilstudie mee te nemen, omdat het wel of niet afkoppelen niet afhankelijk is van de effecten van het peil. De passage op pagina 23, waarbij het afkoppelen van voedselrijk polderwater als aanvullende maatregel bij het MMA wordt vermeld, dient te	1 Dit is correct. 2 In het kader van het MER wordt bij de bepaling van de effecten rekening gehouden met de gewassen die in de streek worden geteeld. De Dienst Landelijk Gebied (van LNV) wordt naast ingenieursbureau ingeschakeld om de juiste gegevens te verzamelen en te interpreteren. Tevens wordt hierbij een klankbordgroep bestaande uit leden van de ZLTO betrokken. 3 Ter kennisname. 4 Het afkoppelen van polderwater maakt geen onderdeel uit van het MER. Het is een autonome ontwikkeling. Het op blz. 23 genoemde voorbeeld waarbij het afkoppelen van polderwater als aanvullende maatregel wordt genoemd is inderdaad niet gelukkig gekozen.

worden geschrapt. 5 De verdroging van natuurgebieden in het Veerse Meer wordt omschreven als een knelpunt bij droge periodes in de winter. Voorkomen moet worden dat er allerlei oplossingsrichtingen in beeld worden gebracht voor een knelpunt dat van geen betekenis is; gedurende het merendeel van de winterperiode is er namelijk sprake van een neerslagoverschot. 6 Gesteld wordt dat de overlast van zeesla die droogvalt door de peilverlaging wordt opgelost door peilverhoging. De groei van zeesla is de laatste jaren aanzienlijk minder en zal verder verminderen als gevolg van de verhoging van het zoutgehalte door het doorlaatmiddel. Er ontstaat een verkeerd vertrekpunt als problemen uit het verleden in de studie worden opgevoerd als knelpunt. 7 Op pagina 23 wordt vermeld dat alternatief 1 het meest in de buurt zal komen van het MMA. Dit is een vooringenomen stelling die niet thuishoort in een startnotitie. 8 Bij de effectomschrijving van het aspect 'Landbouw' (pag. 26) dient aandacht besteed te worden aan de zoetwaterbellen in de buitendijkse gronden. Dit onderdeel vergt een andere benadering dan het in beeld brengen van kwel op grondwaterstanden in percelen. <i>Verschillende ondernemers hebben zich door de beschikbaarheid van zoet grondwater gespecialiseerd in onder meer vollegrondsgroenteteelt.</i> Bij de kosten en batenanalyse dient hiermee rekening te worden gehouden.	5 Verdroging houdt in dat de waterkwantiteit en / of de kwaliteit van aangevoerd water in gebieden met een natuurfunctie niet voldoet aan de gestelde eisen. De grondwaterstanden worden bepaald door neerslag én de waterpeilen van het oppervlaktewater. Als gevolg van het winterpeil in het Veerse Meer dalen 's winters de grondwaterstanden. Veel van de kenmerkende planten en diersoorten hebben vochtige omstandigheden en hoge grondwaterstanden nodig. In perioden met weinig neerslag kunnen plant- en diersoorten die afhankelijk zijn van hoge grondwaterstanden te maken krijgen met verdroging. 6 Zeesla kan nog een probleem vormen. De afname van het zeesla is voornamelijk een gevolg van verminderd doorzicht in de periode 2002 - 2004. Nu het doorzicht is verbeterd (mede a.g.v. de Katse Heule) moeten we blijven rekenen met effecten op zeesla bij de verschillende waterpeilen. 7 Op pagina 23 staat dat het op dit moment de verwachting is dat alternatief 1 in de buurt van het MMA zal komen. Deze verwachting is gebaseerd op eerder uitgevoerde MER studie uit 1989. In dit MER zal het MMA uiteindelijk worden gekozen nadat de effecten van de alternatieven bekend zijn. 8 Genoemde effecten worden in overleg met de ZLTO meegenomen in het MER.
--	--

Volgnummer: 22

Afzender:

Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit
W.W. van Zandbrink
Postbus 6111
5600HC EINDHOVEN

Kenmerk: DRZZ 06-829/RR/DvR

Kernpunt(en) van de inspraak:

Reactie van Bevoegd Gezag:

1 Uit de startnotitie blijkt niet duidelijk of *(cumulatieve) effecten met betrekking tot de Vogel- en Habitatrichtlijn (Veerse Meer en Oosterschelde)* in het MER worden opgenomen en of een passende beoordeling wordt opgesteld. Ook is niet duidelijke of eventuele effecten voor Nationaal Park Oosterschelde in beeld komen.

2 Ook de effecten voor de soortensamenstelling, dichtheid van de vissoorten en de bevisbaarheid voor de beroeps- en sportvisserij zouden in de vervolgstudie in beeld gebracht moeten worden.

1. Bij de effectbeschrijving komen genoemde aspecten aan de orde. In het MER wordt tevens een passende beoordeling opgenomen.

2. De genoemde aspecten worden met beroeps- en sportvisserij besproken. In het MER worden de voor de sport- en beroepsvisserij relevante effecten meegenomen.

Volgnummer: 23		Afzender: Jachtclub "Veere" J.H. van Cranenburgh Kaai 35 4351AB VEERE	
Kenmerk:			
Kernpunt(en) van de inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:	
1 De voorgestelde aanpassing van het peilbeheer is een wezenlijk onderdeel van de reeds in gang gezette stappen om het Veerse Meer aantrekkelijk te maken voor de watersport. Het onderscheid in zomer- en winterseizoen, zowel voor het afmeren in de Stadshaven van de gemeente Veere als het varen op het Veerse Meer, wordt thans volledig beheerst door de aanpassing van het waterpeil. 2 Het nulalternatief is eigenlijk een netto verlaging van het peilbeheer van vóór de ingebruikname van de Katse Heule. Gelet op de kritische diepte voor diverse aanlegplaatsen in het meer, is een niveau van -0,2 m een ondergrens die vraagt om baggerwerken om de toegankelijkheid voor de huidige gebruikers te kunnen blijven garanderen. 3 Alternatief 1 biedt voor de Jachtclub de beste garantie om niet meer voor het winterseizoen diverse schepen en een drijvende steiger te hoeven verplaatsen vanwege dieptebeperkingen. Ook biedt dit alternatief betere mogelijkheden voor watersporters om ook in het winterseizoen van het meer gebruik te maken. 4 Alternatief 2 lijkt weinig extra dieptebeperkingen op te leveren, maar dient nader te worden bekeken mede in het licht van de geplande baggerwerken. Wel dient te worden voorkomen dat het peil lager worden dan - 0,3 m. De Jachtclub gaat ervan uit dat het noodpeil een minimaal niveau is en geen (streef)peil met een getij amplitude van + en - 0,1 m.		1 Ter kennisname. 2 De nulsituatie gaat uit van de huidige situatie met een op volledige capaciteit werkend doorlaatmiddel. Als gevolg van het doorlaatmiddel is een geringe (getij) fluctuatie. Ook wind en regen veroorzaakt een schommeling. Door de Katse Heule kunnen de peilen beter worden gehandhaafd. In de zomer varieert het peil tussen NAP en NAP -0.2-m. Het doorlaatmiddel wordt zodanig bediend dat het peil in de praktijk tussen NAP en NAP -0.1m ligt. Alleen als extreem veel neerslag wordt verwacht wordt het peil incidenteel tot NAP -0.2m verlaagd. 3 Ter kennisname 4 Ter kennisname. Het noodpeil is inderdaad geen streefpeil met getij amplitude.	

5 Alternatief 3 biedt, zowel voor de vaste ligplaatshouders in de Stadshaven, als voor het recreatief gebruik van het meer door watersporters, weinig tot geen voordelen ten opzicht van de huidige situatie. 6 Bij de beschrijving van de effecten dient aandacht besteed te worden aan: de invloed van het huidige winterpeil op de stabiliteit van de kademuren en de <i>grondwaterstand langs de Kaai te Veere en Kaai 14</i> - het clubgebouw van de Jachtclub - in het bijzonder; de afzet en overleving van mosselzaad in de zone - 0,2 m. tot - 1,0 m.; de te verwachten dieptebeperkingen van vaste (winter)ligplaatsen en passantensteigers en faciliteiten voor boothellingen en bootkranen. Voor ieder alternatief dient hiervan een overzicht te worden gegeven; de veiligheid voor de winterrecreatie door het risico van vastlopen; de mogelijkheden voor het gebruik van (ondiepe) vaste ligplaatsen door overwinteraars uit andere havens; de mogelijkheden voor (winter)vaart op het Veerse Meer en het bezoek door winterpassanten aan de Stadshaven. 7 Niet aangekondigde peilverlagingen en verhogingen met een verschil van meer dan 30 cm. dienen te worden voorkomen omdat hierbij schade kan ontstaan aan de afgemeerde <i>schepen, steigers en/of meerpalen</i>.	5. Ter kennisname. 6. Genoemde effect van het huidige winterpeil op de stabiliteit van de kade muren wordt in het kader van het MER niet specifiek onderzocht. In het nul-alternatief wordt er vanuit gegaan dat de <i>stabiliteit van de kademuren en de grondwaterstand</i> niet wijzigen. Effecten op schelpdieren komen in het MER aan de orde. Het MER brengt de effecten voor de (recreatie) vaart en de kosten en baten in beeld op "Veerse Meer niveau". Hierbij wordt ingegaan op de bevaarbaarheid en de bereikbaarheid van haven- en aanlegvoorzieningen. 7 Ter kennisname.
---	--

Volgnummer: 24		Afzender: Watersportvereniging WSV Marina Veere G. Watterz Ter Hoogestraat 34 4335EP MIDDELBURG
Kenmerk:		
Kernpunt(en) van de inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:
1 De WSV mist bij de beschrijving van de recreatie de benoeming van de omvang van het aantal ligplaatshouders en aantallen schepen en hun activiteiten. Het belang van de watersportverenigingen zou in het onderzoek meegenomen moeten worden. 2 Een vast hoog peil kan de volgende positieve effecten voor de watersport opleveren: nieuwe recreatiedoelen in de winterperiode, zoals die nu op verschillende plaatsen buiten het Veerse Meer worden georganiseerd; verlaging van de drempel om in het water te blijven liggen en ook in de winter activiteiten te gaan ondernemen. De invloed van deze activiteiten en de economische effecten als gevolg daarvan, kunnen deel uitmaken van de effectenstudie; het aantrekkelijker worden van het Veerse Meer door het ontbreken van stank als gevolg van afstervende flora en fauna; de mogelijkheid tot seizoenverlenging vanwege het ontbreken van de noodzaak om het watersportseizoen af te sluiten omdat er 'gekraand' moet worden of omdat men door het lage peil niet op de vaste ligplaats kan blijven liggen. 3 De alternatieven met een fluctuerend noodpeil zullen voor ligplaatshouders problemen op kunnen leveren en zijn daarmee niet wenselijk. Door de wisselende hoogteverschillen tussen schepen en steigers waaraan ze aangemeerd liggen, kan schade ontstaan.		1 Bij de effectbeschrijving wordt ingegaan op de bevaarbaarheid en de bereikbaarheid van haven- en aanlegvoorzieningen. Deze effecten zullen voor zover relevant worden gekwantificeerd. 2 Ter kennisname. Ten behoeve van het MER zal een kentallen kosten-batenanalyse worden uitgevoerd. 3 Ter kennisname. Het MER gaat verder in op de genoemde problematiek.

Volgnummer: 25 Kenmerk:		Afzender: J.A.P. van 't Westeinde Muidenweg 11 4341PZ ARNEMUIDEN
Kernpunt(en) van de inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:
1 De gevolgen van voorliggend plan zijn zorgwekkend. Het is onmogelijk om extreme neerslag, die steeds vaker voorkomt, te voorspellen en hierop in te spelen door het peil van tevoren te verlagen. Als gevolg van een vast hoger winterpeil zal het onmogelijk zijn om al het overtollige regenwater af te voeren. Door de hoge waterstand zullen de drainagebuizen geheel of gedeeltelijk onderstaan waardoor ze minder water per etmaal afvoeren. Ook zal de natuurlijke afvoer van het regenwater door het Veerse Meer veel minder worden. Die hoge waterstand kan resulteren in het geheel of gedeeltelijk verloren gaan van een oogst. Bovendien gedijen ziektes en plagen beter door een slechte ontwatering. Het Waterschap Zeeuwse Eilanden heeft haar bezorgdheid geuit over de pompcapaciteit van de gemalen bij een vast hoog waterpeil. 2 Aan een verzekering voor waterschade zitten zoveel haken en ogen dat het geen haalbare optie is om het risico van waterschade in te perken. 3 Een vast hoog peil met noodscenario is geen goed alternatief. Door trage besluitvorming om te komen tot verlaging van het peil, gecombineerd met de tijd die nodig is om het waterpeil daadwerkelijk te verlagen, zullen de gevolgen van extreme neerslag niet tijdig beheerst kunnen worden. 4 Door de hoge grondwaterstand is ook het groeiseizoen korter; het betekent later op het land in het voorjaar en sneller het land af in het najaar om structuurschade te voorkomen. Dat resulteert in lagere opbrengsten. Een hoog waterpeil in de zomer en een laag waterpeil in de winter is een absolute noodzaak voor de		1 Het MER brengt alle mogelijke effecten van de peilalternatieven voor de landbouw in beeld. Hierbij worden de genoemde aspecten betrokken zoals vernatting en verzilting en opbrengstdepressies. Voor extreme afvoersituaties wordt gerekend met verwachte klimaatverandering. Uitgangspunt hierbij zijn de werknormen zoals vastgelegd in het NBW. Indien drainage nu in de zomer niet onder water staat zal dat bij een verhoogd peil in de winter ook niet het geval zijn. Bij de verschillende peilalternatieven wordt bepaald of er waterhuishoudkundige maatregelen zoals het aanpassen van pompcapaciteit(en) nodig zijn. 2 Indien er aantoonbare schade optreedt, die een rechtstreeks gevolg is van de voorgenomen peilwijziging, kan er een beroep gedaan worden op de regeling nadeelcompensatie V&W 1999. 3 Het noodscenario kan onmiddellijk op basis van weersverwachting en getijdenverwachting worden ingesteld. 4 Per peilalternatief worden de opbrengstdepressies bepaald (zie 1).

landbouwfunctie in het gebied. De hoge grondwaterstand in de zomer is van belang voor een juiste vochtvoorziening van de gewassen en een lage grondwaterstand in de winter voor de bewerkbaarheid van het land. 5 Door het hanteren van een hoog waterpeil in de winter zullen de sloten het hele jaar door zout water bevatten. Door de druk van het hoge peil in de winter zal het zoete water moeilijker de zoetwaterbronnen op peil kunnen houden. Ook zal verzilting optreden. Dit is in strijd met het grondwaterbeheersplan 2002-2007 van de provincie Zeeland waarin staat: "Het grondwaterbeleid is vooral gericht op het beschermen en waar mogelijk vergroten van de voorraad zoet grondwater en het tegengaan van verdroging en verzilting." Door het eventuele wegvallen van beregening kunnen bepaalde gewassen die nu geteeld worden, niet meer worden geteeld omdat hiervoor beregening noodzakelijk is. Ook kan in droogteperiodes het vochttekort niet worden opgelost met als gevolg lagere opbrengsten. Lagere opbrengsten zullen ook ontstaan als de grond gaat verzilten.	5 Het MER brengt de effecten op de zoetwaterbronnen in beeld. Het Grondwaterbeheersplan zegt ook (blz. 7): "Het belangrijkste doel in het grondwaterbeleid is de zorg voor voldoende grondwater met een kwaliteit die geschikt is voor de <u>(locatiegebonden) functies</u> die ervan afhankelijk zijn. Het beheer is er op toegespitst nadelige effecten zoveel mogelijk te voorkomen". Speerpunten daarbij zijn: - niet interen op en zo mogelijk vergroten van de voorraad zoet grondwater in Zeeland; - het zoveel mogelijk tegengaan van verdroging; - de kwaliteit duurzaam beschermen, waaronder het tegengaan van verzilting. Het MER zoekt naar een optimale peilvariant voor <u>alle</u> in- en rondom het Veerse Meer aanwezige functies. Hierbij wordt onder andere aandacht besteed aan de invloed van het peil op de grootte van de Zoetwaterbellen. De effecten van een gewijzigd peil en eventuele compenserende maatregelen worden in beeld gebracht.
6 Bij bouwplannen van Beter Uit Reizen op een aangrenzend perceel wordt al rekening gehouden met een grondwaterstand van - 0,8 m. Er wordt dan ook geadviseerd om de bouwkavels met grond op te hogen om wateroverlast in de toekomst te voorkomen. Dit toont voldoende de problemen aan die een akkerbouwer kan verwachten.	6 zie 1.
7 Bij hoge waterstanden zullen schorren en slikken in het Veerse Meer het hele jaar onderstaan. Dit zijn juist de gebieden waar vele vogels hun voedsel vinden. Door deze te verjagen zullen zij overlast gaan veroorzaken op nabij gelegen landbouwgronden. Het krijgen van enige schadevordering bij het Faunafonds is een hele lange weg en wordt vaak om onduidelijke redenen afgewezen.	7 Bij de effectbeschrijving zal worden ingegaan op de effecten van de peilalternatieven op de vogels. Hierbij wordt recente kennis van zaken als voedselbeschikbaarheid en "Hoog Watervluchtplaatsen" betrokken. Tevens wordt specifiek ingegaan op de instandhoudingsdoelstellingen die volgen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn voor het Veerse Meer en de Oosterschelde én de (mogelijke) vraatschade voor de landbouw.

8 Inspreker dringt aan om afdoende rekening te houden met de belangen van de landbouw. Om bovengenoemde redenen betekent dit het handhaven van de huidige peilen.	8 Ter kennisname.
---	-------------------

Volgnummer: 26 Afzender: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit H. van den Bos Dr. W. Dreeslaan 28 4463XF GOES Kenmerk:	
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 In de startnotitie op bladzijde 26 wordt <i>alleen gesproken over Japanse oesters</i>. Behalve deze oesters zijn er vissen, schaal- en schelpdieren, zoals ondermeer paling. Tegenwoordig komt op het Veerse Meer ook kreeft voor. Hiermee dient rekening gehouden te worden wanneer eventueel oeververdediging aangemaakt gaat worden. Ook de kreeften moeten in het onderzoek betrokken worden. 2 Wie verricht het onderzoek naar de Japanse oester en waarvan maakt dit onderzoek onderdeel uit? De Katse Heule is in 2004 in gebruik genomen. Het is nog niet bekend of er straks mossellarven of Japanse oesterlarven naar binnen komen. Wanneer een grote hoeveelheid mossellarven naar binnenkomt, kunnen alle Japanse oesters overruled worden door mosselen omdat die over het algemeen sterker zijn dan oesters. Het is prematuur om nu al te veronderstellen dat er straks veel Japanse oesters zullen zijn, terwijl dat nog helemaal niet bekend is. 3 Het is van belang dat de Directie Visserij of de Directie Regionale Zaken van het Ministerie van LNV bij de voorliggende studie betrokken is, omdat deze dienst een overkoepelend orgaan is voor vele soorten vissers, ook voor schelpdiervissers.	1 Het MER beschrijft de effecten van het <i>peilbeheer in het Veerse Meer</i>. Dit geldt ook voor de effecten voor de beroeps- en sportvisserij. Daarnaast wordt ingegaan op (eventuele) noodzakelijke waterhuishoudkundige maatregelen zoals het aanleggen van oevers. Het exacte ontwerp van de oevers behoort niet tot het MER maar komt in de uitvoeringsfase aan de orde. 2 Het betreft een NIOO-CEME onderzoek, waarvan de resultaten nog niet bekend zijn. Er wordt onder meer onderzocht wat de invloed van oesters uit de Oosterschelde zou kunnen zijn. 3 Het Ministerie van LNV is als wettelijke adviseur betrokken bij de planvorming. De regiodirecteur Zuid heeft schriftelijk geadviseerd, zie brief nr. 22 in deze Nota van Antwoord. Daarnaast zullen genoemde Directie Visserij en vertegenwoordigers van sport- en beroepsvissers worden betrokken bij het onderzoek naar de effecten voor de visserij. Het onderzoek naar de effecten voor de landbouw wordt uitgevoerd door de Dienst Landelijk Gebied van het ministerie van LNV.

Volgnummer: 27		Afzender: VBC Veerse Meer J.J. Geleijnse Sint Joostmeet 33 4301JS ZIERIKZEE
Kenmerk:		
Kernpunt(en) van de inspraak:		Reactie van Bevoegd Gezag:
1 Wanneer het peil wordt gewijzigd, moet inzichtelijk worden gemaakt hoe men dat gaat doen en wat de gevolgen zijn van de maatregelen die genomen moeten worden. Om bijvoorbeeld te komen tot een vast zomerpeil dient duidelijk te worden gemaakt of de gemalen worden aangepast of de gemalen verlaten worden en er op een andere wijze wordt afgevoerd. 2 Voor de visserij is van belang is dat het voedselrijk water op het meer blijft komen. Anders heeft het meer straks een geweldige waterkwaliteit, maar geen vissen.		1 Naast de effecten op de verschillende in het gebied aanwezige functies wordt in het MER tevens ingegaan op de kosten en baten. Alle (relevante) te nemen maatregelen worden daarom inzichtelijk gemaakt. Hierbij hoort ook de (eventuele) aanpassingen aan de gemalen. 2 Het (eventueel) loskoppelen van de gemalen is een autonome ontwikkeling en maakt geen onderdeel uit van het MER. Het MER betreft het aanpassen van het peil met (mogelijk) gevolg het aanpassen van de gemalen.

Volgnummer: 28 Afzender: Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie A. Wisse - Maat Groeneweg 1 4486RA COLIJNSPLAAT Kenmerk:	
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 ZLTO is fel tegenstander van het in de startnotitie vermelde streefbeeld vast peil en begrijpt niet wat gezegd wordt ten aanzien van de verdroging. In de winter is het peil laag en is er altijd een neerslagoverschot. In de zomer is het peil hoger en wordt gesproken over een verdroging van eilanden.	1 Verdroging houdt in dat de waterkwantiteit en / of de kwaliteit van aangevoerd water in gebieden met een natuurfunctie niet voldoet aan de gestelde eisen. De grondwaterstanden worden bepaald door neerslag én de waterpeilen van het oppervlaktewater. Als gevolg van het winterpeil in het Veerse Meer dalen 's winters de grondwaterstanden. Veel van de kenmerkende planten en diersoorten hebben vochtige omstandigheden en hoge grondwaterstanden nodig. In perioden met weinig neerslag kunnen plant/ en diersoorten die afhankelijk zijn van hoge grondwaterstanden te maken krijgen met verdroging.
2 In de startnotitie wordt uitgegaan van afkoppelen van polderwater. Als vergeleken wordt wat er in 1995 aan nitraten werd gestrooid op de akkers bij dezelfde bebouwing van de akkers als nu, zijn de nitraten gehalveerd. Waarom worden er kostenintensieve maatregelen genomen om het water af te koppelen, terwijl de landbouw daar niet bij gebaat is? ZLTO heeft het idee dat sinds het doorlaatmiddel, de waterkwaliteit zo aanmerkelijk is verbeterd dat men zich moet afvragen of er überhaupt nog afgekoppeld moet worden. Misschien is iets voedselrijk polderwater op dit moment in het Veerse Meer juist goed vanwege de groei van de visstand.	2 Antwoord gegeven tijdens de hoorzitting: Afkoppeling staat buiten de voorliggende studie. Het is bekend dat er verschillende plannen zijn vanuit het Waterschap en dat de Oostwatering al heel concreet is. Als de peilen omhoog zouden kunnen gaan, dan komt hoe dan ook de vraag of in plaats van aanpassen van de gemaalcapaciteit, het gemaal afgekoppeld kan worden. Maar dit aspect maakt geen onderdeel uit van de voorliggende studie. Het is de bedoeling in 2007 een Peilbesluit te nemen, los van plannen die gemeenten of waterschappen maken ten aanzien van het loskoppelen van de gemalen.
3 De ZLTO pleit voor instandhouding van de huidige peilen omdat dit voor de landbouw het beste is. Behalve Rijkswaterstaat is er geen andere partij in het Veerse Meer gebied, die voorstander is van een verhoging van het peil.	3 Deze mondelinge reactie berust mogelijk op een misverstand: in de schriftelijke inspraakreactie geeft de ZLTO zelf aan dat zij als enige partij in de Stuurgroep Veerse Meer afstand heeft genomen van het streefbeeld vast peil. Besluitvorming over het wel of niet wijzigen van het peil vindt pas plaats na afronding van het MER.